

ERDÉLYI FIATALOK

ROMÁNIAI • MAGYAR • FŐISKOLÁS • LAP

SZERKESZTI: LÁSZLÓ DEZSŐ

II. évf. 1931 november-december 8-10 szám.

Alapítók: Balázs Ferenc, Bányai (Baumgarten) László, Biró Sándor, Debreczeni László, Demeter János, Dsida Jenő, Jancsó Béla, dr. Jancsó Elemér, László Dezső, László József, Mikó Imre, dr. Péterffy Jenő.

Szerkesztőségi titkár: László Ferenc.

Technikai szerkesztő: Csákány Béla.

Munkatársak: Antal Gusztáv, Amirás Aladár, Babos Sándor, Baczoni Flóra, Bakk Péter, Balázs János, Balogh Lujza, Bede Emil, Bélteki László, Bokor Béla, Borbáth Dániel, Cseke Péter, Csiky Andor, Csögör Lajos, Dánér Lajos, Dr. Demeter Jenő, Egyed Béla, Ebert Hajnalka, Fa ekas Sándor, ifj. Fekete Domokos, Ferenczy Géza, ifj. Ferencz József, Fogarasi Géza, Gagy László, Gurka Vilmos, Gyergyai Judit, Gyarmathi Árpád, Gyenge László, György J. Géza, Huszar Kálmán, Héjja Kálmán, Jánky Sándor, Kabay Gábor, Kek-1 Béla, Kész Ant 1, Kiss Árpád, Kovács Jenő, Kovács György, dr. Kovács J zsef, ifj. Kristóf György, Koncz István, Kovács Lajos, Kőpeczy Jenő, Kristóf Ödön, Laczkó László, Lászlóffy Árpád, Lászlóffy Ernő, Méliusz N. József, Miklós György, S. Nagy Béla, Nagy E. István, Nagy Lajos, Nagy Rózsa, Nagyfalusi Mihály, Opra Benedek, Orbán Endre, Papp Ferenc, dr. Parádi Kálmán, Pálffy Károly, Pogány Albert, Rázmán Mór, Rohonyi Vilmos, Sükösd Pál, Szabó István, Szentiványi Elek, Szentkirályi István, Dr. Szilágyi Olivér, Takáts Albert, Tonk Emil, Tóth Zoltán, Vargha Lajos, Várró Dezső, Váro György, Vita Zsigmond, Vitályos Iván, Zegl r E il, ifj. Zsombory László.

Falu szeminárium vezetősége: Demeter Béla elnök, Venczel József titkár, Baczó Gábor, Gyallay Papp Zsigmond, Haáz Ferenc, Miklós András, ifj. Szabó Géza, Szigethi Béla.

TARTALOM:

László Dezső: Csöd	141
Wass László: Az egész emberért	144
Kürtös Tőhőtöm: Jugoszláviai magyar ifjuság	148
Az Erdélyi Fiatalok Főiskolás konferenciája (B. S.)	151
Az Erdélyi Fiatalok munkája Temesváron (Tóth Zoltán)	153
Szemle:	154
A mi könyveink:	158
Falu munka:	159
Fiatalok munkája:	161
Egyesületi élet:	162

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Nicolae Iorga (Jókai u.) 2. Zékely társaság nyelvisége. Kéziratok és a lap adminisztrációját érintő levelek a szerkesztőség, illetve a kiadóhivatal címére küldendők.

Bukaresti tudósító: Dóczy Zoltán; munkatársak: Andrásy Zoltán, Blénessy Irénke, Kiss Dezső munkatársak. Cím: București II. Str. St. Voivozi 50.

Lapunk kolozsvári megbízottjai: Báthory-Apor szeminárium: Venczel József. Ref. Kollegium: Váro György. Ref. Theológia: Sipos Kálmán. Unit. Kollégium: Csiky Andor. Ref. Szeretetház: Kóréh Rózsika. Marianum: Kóri Mária. Unit. Jeányouth: Bedő Julia

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Belföldön: főiskolai hallgatóknak félévre (5 szám) 50 Lei, egész évre (10 szám) 100 Lei; másoknak félévre 100, egész évre 200 Lei, Magyarországon: főiskolásoknak félévre 2'5, egész évre 4'5 P., másoknak félévre 3'5, egész évre 7 P. Csehszlovákiában: félévre 25, egész 50 csehszlovákia. Jugoszláviában: félévre 40, egész évre 80 dinár. Más országokban: félévre 5, egész évre 10 svájci frank. Előfizetési díjak a kiadóhivatalba küldendők, Egyes szám ára belföldön: főiskolai hallgatóknak 10, másoknak 20 Lei. Magyarországon: főiskolásoknak 50, másoknak 70 fillér, Csehszlovákiában: 5 csehszlovákia. Jugoszláviában: 8 dinár, más országokban 1 svájci frank.

MAGYARORSZÁGI FŐBIZOMÁNYOS: „Studium“ könyvesbolt, Budapest, Múzeum-körút Magyarországi előfizetési díjak általa is beküldhetők. Csekk számla: 4041.

MEJÉLENIK HAVONTA egyszer, július és augusztus kivételével

Nyomatott az „ORIENT“ könyvnyomdában Cluj, Str. Baron L. Pop (v. Brassai-u.) No. 10. Tel.: 187

Csőd.

Irta: László Dezső.

Itéletünk szerint a mai világválság lassanként a régi világ teljes bukását jelentő csöddé teljesül ki. Aki világosan mer a dolgokkal szembe nézni, nem tagadhatja le legalább saját maga előtt, hogy a világ tehetetlenségül áll önmagafelboruló hullája fölött. A mai világhelyzet képletének elfogulatlan szemlélete arról győz meg, hogy a megindult lavinaomlás már nem tartóztatható fel, magunk és környező világunk sülyedése nemsokára megfeneklik a mélyponton.

De jövő sorsunk mégsem a halál, hanem az új életkezdés, ha olvasni tudunk az idők jeleiből.

Könnyű lenne erről a válságból csöddé boruló folyamatról vezércikket írni, ha a válság nem érintene minket is. Éppen az utolsó hónapok váratlanul feltornyosuló eseményei mutatták meg, hogy a mai egyetemes válság milyen élesen érinti kisebbségi sorsunkat.

A kisebb-nagyobb magyar *bankok* fizetéseképtelensége, kényszerű felszámolása, lavinaszerű bukása legfontosabb intézményeink karjait bénította meg. A bankokba helyezett magyar tőke majdnem egészen immobilá vált. Magyar társadalmunk egyedeiben is béna gazdasági idegrendszerrel hever.

Társadalmunk nagy tömegeiben mélyen alá van aknázva. Az esztendők óta felgyült testi-lelki elégedetlenség senyedő parázsként lappang a ködös téleleji éjszakában. Külső társadalmi szervezeteink munkája, amint azt előttünk legvilágosabban a diáksegélyezés mai helyzete mutatja, még a mai gazdasági viszonyok mellett is sokkal erősebb lehetne, mint amilyen a megelőző jobb esztendők alatt volt, ha külső külső szervezeteink mögött életerős belső szervezetek állanának.

Kisebbségi *politikai* megnyilatkozásokról még hallani is alig lehet. Ez évben a Magyar Párt szokásos őszi nagygyűlése is elmaradt.

Az egyesek *lelkére* a mindenbe beletörődés minden mindegy filozófiája keseredett reá. Már semmi sem lep meg, mindenre el vagyunk készülve, de semmire sem vagyunk felkészülve. Mindenki vár valamit, ami széttöri a ránk borított koporsófedeleket. Egyházaink, iskoláink, kulturális egyesületeink, lapjaink munkája tovább folyik, sokszor az az érzésünk, hogy legjobb megmozdulásaink mögül kicsapó élet-inger sem más, mint egy letűnő világ erőinek utolsó fellobbanása.

*

Ki felelős ezért az egyre hatalmasabb arányú csöddé teljesülő válságért? Legelsősorban magunkat szeretnénk a felelősség alól kivonni. Pedig a regenerációt semmiképp sem érzük el addig, amíg mindenek előtt saját magunkban nem keressük elnyomorodásunk okait.

Gazdasági leromlásunkért sokakat okolhatunk. Jogos panaszaink, vádaskodásaink mit sem segítenek. Saját bűneink felismerése azonban már az élet partjai felé lendít. Bankösszeomlásaink mögött ott állott az erkölcsi fegyelmetlenség, az egymással szembeni jogos, vagy jogtalan bizalmatlanság. Bankjaink külső kapcsolataik dacára sem jelentették egy nemzettest egészséges gazdasági vérkeringését. A közös nyomorúság által kikényszerített egységes állásfoglalás helyett külön-külön véreznek el. A magyar- és németországi bankok váratlan megrohamozását a bankok és a közönség érdekében az illetékes kormányok megfelelő rendelkezésekkel megakadályozták. Mi nem tudtunk magunknak parancsolni és engedelmeskedni.

Gazdasági megszervezésünk érdekében az elmúlt tizenkét év alatt jóformán alig tettünk valamit. Erkölcsi alapokon nyugvó termelési és fogyasztási szövetkezetek, egészséges gazdasági szakoktatás mellett gazdasági életünk távolról sem mutatná a mai szomorú képet.

Az elmúlt évek közös nyomorúságai megtanítottak volna arra, hogy középosztályunk és fajtánk kézzel dolgozói közöttit őszintébb és teljesebb *életkapcsolat* alakuljon ki. Fajtánk minden egyedét szervesen összefoglaló belső kapcsolatok kiépítését meg sem mertük kezdeni. Ha ezt a munkát igazán megindítottuk volna ezer és pár száz főiskolai hallgatónkat a másfélmillió magyarországi még mai nap is, könnyű szerrel taníttathatná. A fentálló állami törvények keretein belül is tudtunk volna olyan nem papiros, hanem életautonómiát kiépíteni, amelyik a főiskoláról kikerülő fiatalságunknak kenyeret s népünknek minden irányú önzetlen vezetést tud adni. Építettünk, de az építést nem a fundamentumokban kezdtük.

Politikai életünkben sem mentünk vissza a gyökerekig. A felszínen mozogva alapvetést alig végezhattunk.

Leleki benuulásunk okait keresve, oda jutunk, hogy egyházaink tekintete a belső lelki munkák felől sok esetben terelődött periferikus kérdések felé. Az egyháziak is usztak az árral, s nem emeltek gátat vele szemben.

Kulturánk nagyon sok esetben két véglet között mozgott, vagy me-reven szembe állottunk az élet haladó ütemével, vagy teljesen szakítottunk a gyökerekkel. Irányzatokból, intézményeinkből, saját magunkból bálványokat emeltünk s mialatt azokat tömjénezttük, az élet kérdéseit nem vettük észre s kulturánk ma már nem tud lépést haladni a gyorsan száguldó idővel. Nem ismertük s így másokkal sem ismertettük meg magunkat és környező világunkat. Irodalmunk, mint minden más alkotásunk, csak regisztrál, de nem visz előre.

*

Leromlásunkkal, a feltartóztathatatlanul előhőmpölygő csóddal – látásom szerint – sajnos, nem nagyon érdemes foglalkozni, mert az kevés eredménnyel jár. *Nekünk már a csődön tulra kell néznünk.* Amit az Élet halálra ítelt, annak meg kell halnia. Az Élet alapjában a világ leg-egészségesebb folyamata, ezt az optimista hitet nem szabad feladnunk soha. Temetünk, de egy egészségesebb élet feltámadásának reménye alatt. Keserves dolog szerves részként lenni benne a világfelborulás folyamatában, de végtelen öröm a feltámadás hitében halni meg.

Ha a kényszerítő tények tükrében fel merjük ismerni saját bűneinket, azok megbánásán át új alapvetések számára kínálkozó térségek tá-

rulnak élénk. Ma tisztán látjuk kórokozó, halálhozó bűneinket. Merjük-e az ítéletet magunkra olvasni?!

Az ítélet tükrében tisztán áll előttem az *új kisebbségi élet útja*.

Uj egyének nevelése! Lábbal tiprása minden érdekmagyarkodásnak!

Fajunk alólról vezetett mindenirányú szerves kapcsolatainak felépítése, magyar életek magyar életek mellé kovácsolása, nem papirosn, a statisztika kedvéért, hanem az életért, nem szavazatokért, vagy csupán a mi kenyérünkért, nem lelkesedésből és hiu kérdésből, hanem egész fajtánk minden dolgozó, egymásért szolgáló életéért, ítéletképpen a herék és vérszipók ellen.

Ha a mai idők ítéletével szembe néztünk, ki kellett józanodnunk. De az ítélettel nem mertünk szembe nézni, ezért még ma sem látunk, hanem álmokat kergetünk. A tényeknek megfelelő szemlélet, tényeknek megfelelő életet jelent. Számoljunk le erőnkkel életre-halálra. Bálványaink helyett tiszteljük magát az Életet. Isten életet és nem bálványokat teremtett.

Milyen boldogság 1931. végén, világösszeomlások kavargó kódében azzal a biztos tudattal írni új jövődőről, hogy ennek a jövődők csirái vannak.

1931. telén sok erdélyi diák ül halotti tort szertefoszló illúziói fölött. Sok erdélyi magyar diák fázik és éhez, kevésnek van reménye arra, hogy második félévi tandíját kifizesse. Még a legnagyobb magyar erő, a protekció is csak keveseket fog oda segíteni, hogy tanulmányai bevégeztével kenyérhez tudjon jutni. Szegény szülők magukra maradt leányai és fiai bizonytalan jövődők kapuja előtt zsidbadó öntudatlansággal állanak. Csődbe jutott főiskolás ifjúságunk.

Milyen boldogság 1931. végén, a világösszeomlások kavargó kódében azzal a biztos tudattal írni új jövődőről, hogy ennek a jövődők csirái vannak!

A csira mi bennünk van. 1931. telén éhesen, fázva, szegényen, reménytelenül tengődő erdélyi fiatal magyarokban!

Ifjúsági megmozdulásaink mint lehetőségeket hozzák mindazt, amire szükségünk van, amiknek életté válása jelenti az új erdélyi magyar jövődőt.

Ifjúsági életünk különböző megmozdulásainak egységes képe Erdély új arcát állítja élénk.

Közgazdasági szemináriumunk új gazdasági életünk útját keresi. Falúmunkánk és társadalmi megmozdulásaink karja a kézzel dolgozó magyarok kérges, füstös tenyere után nyult.

Kulturális megmozdulásainkban az élet üterét tapogatjuk.

Dolgozunk az egész magyarság alólról szerves életként felnőtt teljes életességének, belső autonómiájának kialakításán.

Nemcsak követeljük az erkölcsi alapokon nyugvó új egyéni életeket, de azok kialakításáért egyházi egyesületeink munkáin keresztül küzdünk is.

Mindannyiunkat szorongat a csőd. Benne maradni szörnyü kin.

Kerget a nyomoruság, kerget a halál. Mi az életbe menekülünk előle. Az élet felpattant bennünk, van miért élnünk, van miért szenvednünk, van miért védenünk, van miért áldozatul adnunk magunkat.

Szomorú a mi karácsonyunk, de mégis karácsony, igazán karácsony. Csak hasonlatképpen íróm: *1931. évvel ezelőtt az Istenfia is istállóban született.*

Az egész emberért.

Irta: *Wass László.*

A tömegmozgalmak korában gyöngye lelkiismeretű és korlátolt emberek mindig kísérleteztek azzal, hogy a bátor, minden hibát észre-
vevő irodalmat guzsbakössék. (Ez csak az irodalom óriási nevelő hatását bizonyítja.) Ma fokozott mértékben felhangzanak az ilyen kívánságok pártvezéreknél: – Az irodalom csak akadályoz minket munkánkban: kényszerítsük, hogy a mi érdekeinket szolgálja. – De akadnak dühösebbek is, akik szerint az irodalom fölösleges luxus, burzsoázis szokás. Gorkij az „Izvesztijá”-ban pld. arról panaszkodik, hogy a „Szovjet-Szibéria” c. nagy közlöny szerkesztője irtóhadjáratot indított a művészi irodalom ellen és egy bizonyos Pankrusin elvtárs kifejtette, hogy „a művészi irodalom természeténél fogva reakciót jelent”. Egy lap irodalmi mellékletére pedig egy Hindin nevű elvtárs kijelentette, hogy „a pártnak és a szovjetkormánynak nincsen költeményekre és elbeszélésekre papírosa.” De nézünk csak széjjel szűkebb szellemi életünkben: magyar nyelvű szociológiai lapokban is olvashatunk témérdek ilyen megállapítást: Meghalt a költészet; nincs is rá semmi szükségünk, hiszen burzsoáomlengés; a líra gátlója a szervezkedésnek, a pártmozgalom megbontója stb. stb.

Érdemes már egyszer a pártdogmatika zsoldjában álló „irodalom” műhelytitkait feltárni.

*

A négyéves embermészárlás emlékeiből felocsudva, a radikális folyóiratok háboruellenes ankétokat rendeztek. Az ankétozók között egy sem akadt, ki háborút akart volna. A pompás eredményen felbuzdulva, a párteszétitika hirdetni kezdte: – Mindnyájan a háboru ellen! A művészeteknek is kötelessége most a

háboru iszonyatosságait megörökíteni, hogy az emberek soha el ne felejtsek borzalmas emlékeiket és, hogy undorodjanak meg örökre a háborútól.

Ám a közönség *nem a háborútól undorodott meg.* Szomjusággal vette kezébe az „emlékkönyveket”, melyek „valóságühen” tálalták még egyszer eléje a vérfürdő minden förtelmes-ségét. A téma jól kifizetődt.

A valódi művészet mélyen megve-tette ezt az undorító üzérkedést.

Móricz Zsigmond a „Szegény emberek” c. könyvében, a pokolból hazatérő ember egyensúlyát vesztett lelkének vergődéseit írta meg olyan *művészi erővel*, hogy ez a könyv szomorú híradás marad szégyenletes korunkból a későbbi századoknak is...

*

A csalódott párteszétitika szomorúan beismerte, hogy könyveivel nem sikerült diszkreditálnia a háborút. Sőt! Még inkább szuggerálták az ifjúságnak a katonaelet vágyát. Feltámasztották a háborús hős glóriáját.

Német könyvtárstatisztika szerint óriási tömeg, különösen az ifjúság olvasta a „háborúellenes” könyveket. Tény az, hogy azóta az ifjúság nagyobb része acélsisakban, egyenruhában marsol Európa gyakorlóterein... egyetlen zokszó nélküli... dalos kedvvel, akár apái hajdan...

A párteszétiták tehát forradalmi gondolat elárulásával vádolták meg Bemarqueeakat, osztályharcos toronyőrök is kénytelenek voltak újból kirohanni, mert a pártregula azt parancsolja, hogy a remarque-izmus veszedelmes szuggeszcióját szét kell tépni és, hogy a remarque-izmus egyetlen antimérge: a valóságirodalom, a tényköltészet! – Így azután

a pártesztétika Poiret-i elindították újabbdivatkreációikat.

Mit jelent ez az új irodalmi stílus?

Bizony, igaz az, hogy kétségbe ejtő, nyomorult helyzetben küzd a ma embere egy nyaláb napfényért, az apró örömekért. Nem szívesen dicsekszik szegénységével és szennyes lakásával. És ekkor nyakon öntik a valóságirodalommal. Versekből és regényekből szakadatlan ömlik a nyomor, nyomor, és a nyomor...

Az ember életösztone mindig magasabb életformák után vágyakozik, igyekszik minden erővel sötét helyzetéből a napfényre jutni. Az ember *boldogságot* akar. Ez ösványa! Ha csak rövid időre is, de fáradságos munkája közben is örömet kíván, egy kis nyugalmat a *mai valóságban*.

Most már az ember kétségbeesik, ha látja a *számára* irt regényekben, hogy bizony ilyen nyomoruságban szenved nemcsak ő, de minden testvére a földkerekségen. Ha ekkora nagy a nyomoruság, akkor nem is érdemes küzdeni... – *Ez az u. n. valóságirodalom nemhogy ébrentartaná és erősítené az emberi lélek ösztönös vágyakozását, de elcsüggeszti.* Egyedül hagyja tépelődéseiben az embert.

Valóságirodalom? – Szemfényvesztés! *Valóságferdítés*, merta tények végtelen tömegéből csak azokat választja ki, melyek elméletének, a pártdogmatika göröcsövének körébe esik. Az élet *teljes* ritmusát nem képes figyelni. Az érzelmi világ gazdagságát, mint a polgári elpuhultság maradványait bélyegzi meg. Sz szenvedélyek, bánat, öröm, szerelem: ezek már olyan tények, a léleknek akkora statisztikája, ami megzavarja az új tárgyilagosság kényelmes álláspontját.

Az osztályharcos valóságregény azonban befejezésül levonja a konzekvenciát: – osztályharcos nyelven: állástfoglal –: Nos testvérem,

ilyen az életed, ha segíteni akarsz rajta, lépj a küzdők seregébe! Ha tisztább lakást, boldogságot kívánsz, légy osztályharcos! (effajta felszólítások elmaradhatatlanok az osztályharcos írásban, mint a happy end az amerikai filmen...)

A valóságirodalom hatása annyit ér, mint a választási plakátok frazeológiája.

Ténymegismerés, futószalagirodalom, új tárgyilagosság! Az osztályharcos író legfontosabb kritériuma az, hogy minél öntudatosabban – gépiesen, szolgai módon! – az új irodalmi divatok szolgálatában álljon.

Micsoda szemfényvesztés ez az új irodalmi stílus! Írói és kritikusai forradalminak, osztályharcosnak maszkirozzák magukat. Emlékezünk csak, mennyi programot, manifesztumot zuhintottak az ember nyakába a háboru utáni különböző izmusok, mindegyik azzal a fémjelzővel, hogy ő az új forradalom egyetlen építő irodalmi irányzata. A Németországban élő Balázs Béla rendkívül komoly tanulmányokban harcol a szocializmusnak eme veszedelmes kuzruzlói ellen. Megállapítja, hogy ennek az új tárgyilagosságnak semmi köze sincs a forradalomhoz, sem a munkássághoz. „Ép ellenkezőleg. Az új tárgyilagosság, mint a taylorizált világ hasonmása, a truszttöke életérzéséből keletkezett. Az új tárgyilagosság, ne próbálja kibeszélni magát a szocialista valóságérzésre, mert ez a valóságérzés nem szellemnélküliséget jelent. Szellemnélküliséget ez csak képzelet-szegény, érzelemsivár, banális „tényköltők” tehetetlensége számára jelent... A munkás a legkevésbé sem gépipádó. Az „idő tempójáért”, amely felfalja, a legkevésbé sem lelkesedik. Ember szeretne lenni, némi idővel a szemlélődésre, művelődni szeretne ő is, az érzéseiben, mert egy fölfelé menő osztályhoz tartozik. Az olyan iro-

dalom, amely ezt az érző, látó, gondolkodó embert kizárja, tudomást nem vesz arról, az a nyomorékok irodalma.”

*

A napi politika megmérgezte a kritikát, megfertőzte az irodalmat. A pártvezér nőtt meg sok írónk szemében.

Egy fiatal, bpesti költő kegytelen haraggal támadt kollegájára, mert hogy az nem akar részt venni a szakszervezeti és pártmozgalmakban. Ez a dühös költő, néhány évvel ezelőtt még szolid Mária költeményeket irogatott a „Nyugatba”, most riadós, harcba szólító verseket készít. Gombamódra nőnek a forradalom árnyékában ezek a Osztályfy Veray Jánosok (ugyanazon tőből, mint ama Hazaffyak...)

A tömegmozgalmak mindig felszínre dobnak tehetségtelen, féltelő alakokat is, akik megélve a nyáj hiszékenységből, átrándulnak az irodalmi sikra is, megrakodva dogmákkal és szájkosárral (amik mind megfelelnek szellemi képességeiknek...) Egyformák mind. Korlátolt teóriák irányítják, és meghunyászkodók. Az igazi, teljes életet nem élők; de terrorfiuskodnak a kiválóak, a valóban gondolkodók felett

Jól megmondta néhai Ady Endre az „Uj Hellász”-ban: „A poézisnek nem szabad a háborgó, haladó nagyszerű életet negligálnia. De a poéta se tegyen mást, mint amit Jaurés, Guesde, Bebel, Bokányi és Waltner akarnak! Akkor menjen el népgyűlési vagy szakszervezeti jegyzőnek. És akkor új Victor Hugó lehet mindenki, aki Marxot nem szidja s az általános titkos választói jog alapján faragja a verseit... Költők pedig azok, akik tuljárnak politikán, helyzeten, divaton és jargonon. Költő az, aki nem disznótorokról hozza a világnézetét, de akiben benne szenved, sir, átkozódik, ujjong a kor. Az, akit nem kap el a tömeg s aki a világot nem a nép-

gyülesekről, de a szörnyü, önmagát vizsgáló, mély, individuális lelki órákból ismeri.”

*

Már bejelentette *egy marxista* irodalomkritikus, hogy készíti a magyar irodalomtörténetet – szigoruan marxista alapon. *Kényelmes, felelősségnélküli munka.* Veszi a jó öreg történelmi materializmust és minden alkotást ezzel mér le. Ez mind olyan munka, amin, egy pillanatig sem kell gondolkodni! Felosztja irodalmunkat öt csoportra. (Ez a felosztás valóban megvan egy szociológiai lapban.) 1. Kapitalista, 2. polgári, 3. paraszt, 4. munkás, és az ötödik: marxista irodalom. Végeredményben, szerinte az első négy csoport reakciós színezetű, csupán a marxista irodalom a legigazabb és a legátfogóbb. Annyit azonban a kaptafázó kritikus is megállapított, hogy ebben a csoportban még nagyon kevés író, költő van, de a jövőben erősen megnövekedik. Annyira dilettánsak ezek az új esztéták, hogy kritikai fegyvertárukban egyetlen eredeti eszközt nem lehetne találni, mindent a politikai – szakszervezeti lomtárból vettek át. Ez a kritika hasonlatos a karóhoz kötött állathoz: csak olyan körzetben képes legelni, ameddig pórása engedi; körbe-körbe kórdorog, de ujjabb, friss legelők felé a karó nem engedi. Középszerűeknek, strébereknek mindenestre kényelmes ez a *pontszerű horizont.* Az osztályharcos esztétáknak legalább oly kényelmes és megnyugtató a merev kaszt-toronyban való ülés, mint a l’art pour l’art embereinek. Kávéházi márványasztaloknál teóriáskodnak, ám az élet merész ritmusától megijednek.

De végül is nem az a baj, hogy pártszempontokon szűrődik a kritika. Ez már már, úgy látszik, hogy minden megbomlott kornak velejárója. Hanem az a baj, *hogy nincsen erős megalkuvás nélküli ellenfele.* Nincs igazi, bátor, független

kritika, amely fel venné vele szemben a harcot.

*

Egy megalkuvás nélküli, erős szellemi rendre van szükség, amely gátat vetne ennek a garázdálkodásnak; egészséges szellemű kritikára, amely nem az alacsony rendű tendencia, mérges napi politika lángjain át nézi a műalkotást és emberét. Jöjjenek a tisztánlátó, az *egyetemmes horizontu szellemek*, akik nem kötik oda magukat semmi féle párthoz és szektához. *Nem elefántcsonttoronyra gondolok*, de olyan tisztult magasságokra, világitótoronyokra, honnan belátni a jövőendő napok rejtélyeibe. A művészet nem üvegbura alatt csillogó kristály, de az emberi örömök, vágyak kicsirázatója.

Az osztályharcos irodalom nem képes számolni azzal a törvényszerűséggel, hogy a tömegben emberek, egyedek élnek, mindegyik a maga bánatával, örömeivel, érzésvilágával. A mozgó tömegben sok a magányos "én," melynek konfliktusaival szemben vak, süket és könyörtelen ez az irodalom, mert így kívánja a pártcél.

Hamis ez az irodalom, a kultura és a haladás ellensége: a nép érdekeit véli szolgálni, de nem képes meglátni az élet mélységeit és magasságait. Nem képes észrevenni az örökömbéri vágyakat. Egyetlen osztályt, a pártot látja és *sohasem a teljes, az egész életet*.

A szó művészete nem lehet embertől elvonkoztatott. Az író mutassa meg az embert kételyeiben, hibáiban, érzéseiben és álmában. Az alaptörvényeket, az általános emberit keresse. A többit hagyja a plakátragasztóra, népszónokra és a párttitkára.

Az új társadalom felépítése egész embereket követel. Félélőket maga alá temet. Ne dogmákat, surrogátumokat (freudizmus, marxizmus stb.) fujtasson felénk az

irodalom, de frissült levegőt, mi-
ben az áporodott lélek barbár
módra kitornázza magát.

Az irodalmi értékek felmérését *nem a politikusok, pártesztéták hivatalos elvégezni*, hanem a tisztult, abszolút kritika, mely ujjait a kozmosz ütőerén tartja.

A mai lélek a nagy küzdelmek során konfliktusokkal telítődött meg és az új konfliktusok bonyolultabb embert produkáltak. *Merje meglátni ezt az új embert az irodalom!* És merje megkülönböztetni egymástól a *meg nem változtathatót és a változót*, hogy fölösleges energia pazarlástól megkímélje a kiszabott emberi erőt. *Egész emberként* küzdjön a megváltoztatható ellen, de ne verje hiába koponyáját a változhatatlanba. Igen, szükség van a rombolásra. Tengernyi az emberek alkotta korlát, bilincs, el kell pusztítani a fejlődés útjából. El kell takarítani a férgesét, de a megtisztított talajon jöjjön a becsületességében, bölcsességében megerősödött ember és építse új hajlékát.

Ma azonban rengeteg olyan értéket, kulturát pusztítanak a romboló erők, *amire egy új világ friss napjaiban fölételem szükség van*.

A haladás irányvonala visszafelé torzult.

Az irodalom és a politika fojtó gőzén felül emelkedő kritika a maga nevelő hatásával sokat tehetne most. Megszervezni tehát egy olyan szellemi rendet, amely *felelősségérzetével, meg nem alkudva*, tul a kaotikus napokon, irányítólag hatna a konfliktusaiban vergődő lélekre.*

---

* A cikk mondanivalóival azzal a kiegészítéssel egyezünk meg, hogy a „baloldali” irodalomról elmondottak a megfelelő vonatkozásokban a „jobb oldali”, konzervatív irodalomra is találhatnak. – Szerk.

Jugoszláviai magyar ifjúság.

Irta: Kürtös Töhötöm

Az „Erdélyi Helikon” IV. évf. 1. száma „Jugoszláviai egyetemi ifjúság” cím alatt közölt egy cikket *Borsódi* Ferenc tollából. *Borsódi* a lehető legfelületesebben foglalkozik ezzel a nagyfontosságú témával és a magyar egyetemi ifjúságot illető adatai a legnagyobb részben tévesek.

A cikk beszél a délszláv, a szerb, horvát és szlovén egyetemi ifjúságról, csak rólunk a kisebbségi kenyéren tengődő magyar egyetemi ifjúságról szól legkevesebbet. De a többségi diákságra vonatkozó adatai is tévesek: „A jugoszláviai egyetemeken tradícióval bíró diák-egyesületek nincsenek.” Az igaz, hogy jelenleg nincsenek, de ez nem jelenti azt, hogy soha nem is léteztek. A horvát „paraszt párt”-nak „jog párt”-nak és a „federalista párt” mindegyikének megvolt a maga szépen felépített, hosszú évek során jelentős eredményekkel és sikerrel működő egyesülete. A több mint két évvel ezelőtt beállott új állami rend vetett véget ezeknek a nemzeti és politikai alapon szervezett diákegyesületeknek. És ha ezek a horvát diákegyesületek névleg és rendeletileg meg is szűntek, gyakorlatilag mégis élnek, mégis dolgoznak.

De vannak más, illetékes helyekről formailag is jóváhagyott és támogatott tradicionális, leginkább szerbektől rekrutálódott diákegyesületek, amelyek tradicionális szelleme együtt fejlődött és él ma is a nagy délszláv gondolatával, amelynek a legsarkalatosabb elve, hogy pusztuljon minden, ami nem szerb. Ilyen elemekből állanak a „Mlada Jugoslavija” (Ifju Délszlávállam) és a „Jugoslovenska Citaonica” (Délszláv egyetemi olvasókör) né-

ven ismert egyesületek. Ezek az egyesületek annyira híven ragaszkodnak egyik legfőbb jelszavukhoz: „Govori srpski, da te celi svet razume” (Beszélj szerbül, hogy az egész világ megértsen), hogy benünket magyar diákokat nem egy esetben tettlegességekkel igyekeztek figyelmeztetni eme szépen csengő szavak tiszteletbentartására. A legnagyobb foku tévedés az, amikor *Borsódi* azt mondja, hogy a jugoszláviai magyar diákság ma hasonló helyzetben van. Voltak persze próbálkozások, ámde nem sikerült semmi. *Borsódi* a magyar diákság ügyében is csak a jelent nézi, anélkül, hogy a multra és a jövőre is vetne egy pillantást. Ha *Borsódi* kollégánk is csak egy kis fáradságot vett volna magának, öregebb diáktársaitól minden nagyobb nehézség nélkül pontos tudomást és hiteles adatokkal alátámasztott felvilágosítást kaphatott volna arra vonatkozólag, hogy igenis már 1924-ben, amikor számszerint még nagyon kicsi volt a tanulmányait jugoszláv egyetemen végző magyar diákok tábora, ezek a Zágrábban megalakított és főispáni rendelettel jóváhagyott magyar egyesületben a „*Vojvodina*”-ban tömörültek, amely négy éves fennállása alatt, nemcsak a magyar szempontból, hanem a többségi diákság egyesületeihez való viszonya szerint is egyike volt azoknak a diákegyesületeknek, amelyekkel mindenkor a legkomolyabban számoltak és Zágráb katolikus társadalmának általános és osztatlan megbecsülését érdemelte ki, ami az első időkben nem volt könnyű dolog. A horvátok eleinte az odavetődött magyar diákban, egy a Monarchia helytelen politikai sakkhúzásai által meggyűlölt nemzetnek a

fiait látták. Becsületos munkával és kitartással párosult türelmességgel kellett a magyar egyetemi hallgatóknak megcáfolniuk azt, hogy a magyar nemzet politikai és történelmi visszapillantásban se volt elnyomója a horvát nemzeti eszmének és nemzeti törekvésnek. A nem csüggedő törekvés és őszinteség végre is jobb belátásra bírta egy magunk, mint egész fajtánk iránt az időközben politikai várakozásaiban és reményeiben is mind többet és többet csalódott horvát kollégákat, ezeken keresztül pedig az egész horvát társadalmat és megnyitotta az utat az egyesületben tömörült magyar diákság előtt a katolikus horvát társadalomhoz. Állandó figyelemmel kísérte Erdéllyel és a Felvidékkel kisebbségi kenyerre szorult testvéreinek életét és szellemi megmozdulásainak minden fázisát. Egyesületünk fejlettsége és aktivitása tetőpontján több mint 150 tagot számlált. Az egyesület irányában katolikus volt, de egyforma helyet, jogot és szót kaptak benne zászlónk és eszméink katonáivá szegődött református és evangélikus testvéreink is. Különös figyelmet érdemel az a tény, hogy habár egyesületünknel sokkal öregebb és tekintélyesebb multtal rendelkező horvát és szlávón katolikus egyetemi egyesület működött az országban, mégis a Vojvodinának, jutott az a szerep, hogy mint az Internacionális katolikus diákegyesületnek, a „Pax Romana”-nak a tagja, az egész világ katolikus diáksága előtt képviselje Jugoszlávia katolikus diákegyesületeit. Egyesületünk idehaza a Vajdaságban több ízben rendezett magyar előadásokat és bálokat. Saját vezetésében és saját rezsi-ben és nagyszerű szociális érzékkel szervezett menzánk volt, amelyen állandóan több mint 80 ember étkezett.

Az egyesület jól szervezett ének és zenekara tárt karokkal várt

vendég volt a legelőkelőbb horvát körökben is.

A Vojvodina a munkefelosztás minél eredményesebb volta érdekében szűkebb körű *korporációkra* oszlott. A szabadkai jogi fakultáson tanuló magyar diákok az egyesület külön korporációját alkották. Egyesületünk állandóan felszinen tartotta a Vajdaság magyarságának egy kulturális, gazdasági, mint politikai és szociális problémáit. Különösen a szép és hirlap-irodalom terén uralkodó áldatlan állapotok mielőbbi orvoslásának szükségességében látta egyik legfontosabb feladatát. Abban még valamennyire igaza van Borsódinak, hogy nálunk nincs egyetlen irodalmi lap se. Nincs, de itt is volt valami. Ha a magyar társadalom kicsit jobban a szívéen viselte volna a magyar kultúra, magyar haladás ügyét, akkor talán nem kellett volna idő előtt kialudni annak a felvillanó szikrának, amely, mit „*Vajdasági Irás*” fényes lánggal föllobbanva szeretett volna bele világítani a bácskai sötétségbe. A magyar egyetemi ifjuság lelkébe hasított bele a legnagyobb fájdalommal az a sorozatos támadás, amelyet a Szabadkán megjelenő, magyar nyelven, de nem magyar szellemben szerkesztett *Napló* című napilap *indított a „Vajdasági Irás” ellen*. A jugoszláviai magyar egyetemi hallgatók egyesületében tervezgettük és dolgoztunk azon, hogy miképpen lehetne gátat vetni a legszentebb érzelmeinkkel kalmárkodó aknamunkának és helyette felkarolni a kisebb, szegényebb, de minden tekintetben gerincesebb „*Délbácskár*” a mostani „*Reggeli Ujságot*.” És hogy ez nagyrészen sikerült is, ebben jelentékeny része van a magyar egyetemi ifjuságnak. Ha nem kellett volna annyit várni, míg az elhamvasztott „*Vajdasági Irás*” hamuja alatt parazsat fogott „*Reggeli Ujság*” mellékleteként megjelenő „*Mi irodalmunk*,”

akkor hamarabb ösmeretesebbekké lettek volna a vajdasági irodalom fiatal és új, de tehetséges katonái.

A magyar tanítók ügye, a magyar tanítóképző felállításának a gondolata, az agrárreform egyoldalú és igazságtalan végrehajtása által nem csak földet, de kenyerét is vesztett magyar parasztok kivándorlása, az iparos ifjúságot kulturális előrehaladásában gátló és elproletárosodásra kényszerítő körülmények és ezek orvoslása, mind kardinális kérdéseit képezték a „Vojvodina” ifjúságának.

Tudjuk, hogy nagyon sok tekintetben gyengébbek vagyunk, mint akár erdélyi, akár felvidéki sorstestvéreink. De ugyanakkor nem szabad elefelejtenünk azt se, hogy Magyarország történeti életében is a mi állapotaink voltak a legsiralmasabbak, a mi problémáink voltak legjobban „Pató Pálok” örök hejráérünkölésével kezelve.

Mai helyzetünkben nem is áhítunk egyesület után, mert ilyen körülmények között a teljes passzivitás többet jelent, mint a magyar érdekekkel ellenkező tevékenység, amiből csak negatív eredményt kaphatunk. A magyar ifjúság ma inkább tűr és figyelve vár. „Nem utolsó sorban hozza össze a délszláv és magyar ifjúságot a sport szövetedélye” írja Borsódi. Éppen az a tény, hogy a sport nálunk nem céltudatos, hanem fanatikus szövetedély, nagyon szokszor szül oly helyzeteket, amelyek magyar szempontból a legkevésbé kívánatosak. A jugoszláv sportegyesületekben

gép gyanánt használják fel a magyar ifjúság fejlett sportképességeit, de az elért sikerek mindenkor a többségiek dicsősége. És a középiskolás és iparos ifjúságunk, mely a vak sport szövetedély hevében elfeledkezik még faji mivoltáról is, a legsovínisztább sport egyesületekben működik. A sport szövetedély által asszimilált ifjúság sohasem képes kisebbségi jogainak és érdekeinek hathatós védelmezésére. Nem vagyunk ellenségei az emberi lelkek közeledésének, de amíg az legelemibb jogaink, anyanyelvünk és kulturánk fölálkozásába kerülne, addig nem szolgálhatjuk. Sokan a szemükre vetik, hogy a „Vojvodina” végzetét a helytelen politikai orientáció okozta. De kérdem: lehet e megértéssel közeledni a többségi diákság azon részéhez, akik erőszakkal akarják megtagadtatni legdrágább kincsünket! Lehet, hogy volt hiba a szervezetben, az irányításban is, de nem szabad elfeledni azt se, hogy *mi mostoha fiai voltunk a vajdasági magyar társadalomnak*. Hiába kerestünk összekötést a mi társadalmunkkal, nem találtunk, visszhangra. Bennünket nem irányított senki, se nem bátorított, tetteinket sohase helyeselték, de nem is kritizálták. Ilyen körülmények között az se lett volna csoda, ha teljesen ferde uton haladunk. De mégse az történt Ha formailag nincs is egyesületünk, gondolatban és törekvésben egyek vagyunk és ha viszonyaink lehetővé teszik, cselekedeteink koordináltságában se lesz zavar és ennek az alapján joggal mondhatjuk, hogy *mi is vagyunk, mi is leszünk...*

Dr. Jancsó Elemér október hóban a „Vén gazember” ifjúsági előadása előtt Mikszáth Kálmánról felolvasást, a „Mai Európa kialakulása” címen novemberben az unitárius leány egyesület meghívására előadást tartott.

Lélekalhászás. Nemrégiben két esetet is hallottunk arról, hogy a diákság leromlott anyagi helyzetét kihasználva, az egyik magyar egyház anyagi támogatás kilátásba helyezésével más egyházhoz tartozó diákok csalt át a maga sorai közé.

Az Erdélyi Fiatalok főiskolás konferenciája.

Múlt számunkban hirdetett és szerkesztőségünk által főképen az elsőéves magyar főiskolások számára szervezett konferencia elég nagy érdeklődés mellett zajlott le október 21–23 napjain A Székely Társaság Farkas uccai helyiségében. A megjelentek száma 100–150 között váltakozott, mely tény önmagában igazolta a konferencia megrendezésének szükségességét.

A három nap hármass irányu beosztása az általánostól haladt a konkrét felé, az általános világkérdések és egyetemes magyar feladatokon át a mai erdélyi magyar ifjúság helyzetének, lehetőségeinek, feladatainak vizsgálatáig és felmutatásáig. Az egyes előadók, – öregek és fiatalok – mind azon igyekeztek, hogy megláttassák az ifjúsággal, miszerint csak, a ma előtörtöltött problémákra, illetve ezek megoldására irányuló alapos elméleti és gyakorlati készültséggel állhat be az erdélyi magyarság jövődjének építő közé.

Az egyetemes, mai ifjúságot érintő problémákról az első nap dr. **Imre Lajos** theol. professzor és **Balázs Ferenc**, lapunk főmunkatársa tartottak előadást; „**Az ifjúság válsága**” c. könyv kitűnő szerzője kifejtette a válság egyetemes emberi jelentőségét, mely nem más, mint az egymással folyton bizonyos ellentétben levő két generáció harcából fejlődött szükségképpen megújulása az emberiségnek, szemben a mai világháború utáni ifjú nemzedék válságával, mely emezt **az élet minden síkjában kikezdve**, reá nézve eminensen **centrálissá, központivá** válik s elkerülhetetlenné teszi a minden téren új és az eddigi felfogásaival talán radikálisan szembenálló állásfoglalást. Ennek az előadásnak mintegy alkalmazása volt a **Balázs Ferencé**, mely az angol, amerikai, hindu, japán és kínai ifjúsági mozgalmakról beszélt, részletezve az új generáció új meglátásait és mentalitását. E népek ifjúságának egymástól anynyira eltérő törekvései között egységet ad az ifjúság nagy és mindinkább mélyebbrenyúló érdeklődése és felelősség

érzetének felébredése a szociális probléma, az emberi társadalom nagy dolgozó tömegei iránt.

A második és harmadik nap előadásai az általános és kisebbségi magyar problémákat ölelték át. E kérdéseknél is kettős szempont érvényesült.

Az egyetemes magyar problémákat **Paál Árpád** dr. szerint multban is, jelenben is a magyar nép történelmi végzetszerűsége a „**keresztút**”-ban **való állás határozta** és határozza meg. Ez a végzetszerű szerep sok szomorú és talán senkinek fel nem róható tragédiát okozott ezeréves történelmünkben – de másrésről, sok biztatást és bátorítást nyújthat jövőre nézve, mert a **sajátos magyar önkormányzati szellem** mindig új lehetőségeit mutatta és mutathatja meg ezután is a fejlődésnek. A mai erdélyi magyarság legfőbb kérdései: 1, nyelvkérdés, 2, a velünk lakó népekkel közös, de kisebbségi szempontból súlyosabb gazdasági és 3, sajátos erdélyi magyar problémák között ez utóbbiak talán a legnagyobb fontossággal bírnak jövőnk kialakításában, mert ezek: a kulturális (iskoláztatás, székely kulturális autonómia) tényezők döntenek végső fórumon a falú és város tömegeinek egysége által megmaradásunk felett. Előadó hangsúlyozta azokat a bajokat, melyek a társadalmi szervezkedés hiánya miatt érték és érhetik az erdélyi magyarságot.

Jancsó Béla és **László Dezső** előadásai a mai egyetemes és erdélyi magyar ifjúság helyzetére, mentalitására és feladataira mutattak reá. Előbbi széleskörű áttekintéssel vizsgálta azokat a szellemi és gazdasági okokat, melyek a mai magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai és erdélyi magyar ifjúsági mozgalmakat meghatározták és mai formáit kialakították. Rámutatott arra az eltagadhatatlanul egyetemes hatásra, melyet Szabó Dezső meglátásai gyakoroltak a mai összes haladó magyar ifjúsági mozgalmakra, melyek a múlt gyökeres revíziója után a magyarság jövőjét, szociális ujjaalakulását és a többi

közép-és kelet európai népekkel való viszonyát is az eddigi egyoldalú, germán orientációval szemben új szempontok alapján képzelik el. Kifejtette, hogy a mai erdélyi magyar ifjúságra vár az a kettős feladat, melynek elvégzésére az apák generációja pszichológiai adottságainál fogva nem képes: az egységes, széles alapokon nyugvó társadalmi szervezkedési megvalósítása és a többségi néppel való őszinte együttműködés a kisebbségi életjogok 100 százalékos biztosítása alapján.

E gondolatok továbbfejtése és a konferencia összegezése volt a László Dezső előadása, mely a mai erdélyi magyar ifjúság szellemi arcának megrajzolása után, különösen a társadalmi szervezkedés feladatait állította a hallgatók elé. Ez utóbbi kérdésben a falu óriási jelentőséggel bír, az erdélyi magyarság ezzel áll vagy esik, mondotta az előadó, konferenciát záró előadása konklúziójában.

A konferencia két délutánjának egyikén a kolozsvári főisk. egyletek nevében **Vargha** Lajos (Bólyai kör), **Mikós** Imre (D. F. E.), **Antal** Gusztáv (Sz. T. Főisk. Tagozata), **Szigethy** Béla (IKE) és **Verczel** József (R. Kath. Népsz. Egy. és Főisk. Szakoszt.) szervezeteit és ez évi programját ismertették, másikkal pedig **Demeter** Béla az Erdélyi Fiatalok Falu-szemináriumának, **Jancsó** Béla pedig az E. F. irodalmi és művészeti szemináriumának programját vázolták fel.

Megállapíthatjuk, hogy konferenciánk úgy a diákságon belül, mint rajta kívül, élénk érdeklődést és figyelmet keltett. Az egyes előadások után mindig élénk viták és hozzászólások történtek, bizonyosául az ifjúság témakörbe való belakapcsolódásának.

Külön cikket lehetne írni arról a hatásról, melyet konferenciánk az erdélyi magyar sajtóban kiváltott. Majdnem mindenik sajtóorgánum külön beszámoló cikkben méltatta lapunk kezdeményezésének jelentőségét. A Magyar Párt hivatalos lapja, a „Keleti Ujság” okt. 27-i számában közölt hosszú és érdekes beszámolót „Két generáció gondolatai erdélyi, magyar és világproblémákról egy főiskolás konferencia tükrében cím alatt, hang-

súlyozva a mai magyar ifjúság heroikus tanulmányát, mely szörnyű anyagi helyzete dacára is új szélesebb horizontok meglátására ösztönzi. Az „Ellenzék” szintén kiemeli a konferencia jelentőségét okt. 27-i számában megjelent cikkben, melynek írója „Az ifjúság, mely „nem nyerte meg” és nem vesztette el a háborút” autonómiát kér szellemi és társadalmi mozgalmi számára” című tudósítást közöl a konferencia gondolatairól, különösen aláhuzva Jancsó Béla főmunkatárs megállapításait az erdélyi magyar ifjúság kettős feladatáról. Eme feladat értelmezése körüli félreértéseket tárgyalja a „Friss Hírek” 1931 okt. 31-i számának vezércikke, melynek írója bizalmatlanság és gáncsoskodás helyett megértést és támogatást kér az apák generációjától az ifjúság becsületes munkájához.

Ki kell emelnünk azt a rendkívül meleg és őszinte érdeklődést, melyet a „Temesvári Hírlap” tanúsított konferenciánk iránt. E lap főszerkesztője **Pogány** László dr. vezércikkében méltatta törekvésünk lényegét (1931 okt. 30-i számában. „Az ifjúság éposza”). Kiemeli az ifjúsági célkitűzés komolyosságát és gigantikus voltát s azt a hatást, melyet ez a haladó szellem gyakorol az erdélyi magyarság rétegeire. „A mai erdélyi ifjúság annyira benne él korában és annyira nem veti ki ködös távolba horgonyát, hogy nyilvánvalóan nem marad társtalanul és a haladottabb koru nemzedék egész falanksza áll mögéje, vagy melléje, amikor a szellemi autonómia fegyverével akarja megszervezni a magyar társadalmat és módot keres a másokkal való megértésre” E meleghangú cikken kívül még két ifjúsági beszámoló foglalkozik e lap hasábjain konferenciánk jelentőségével, egyik az okt. 31-i számban **Mélius** N. József, másik a nov. 6-iban **Tóth** Zoltán tollából.

De a hullámverés átcsapott a Királyhágón túl is, minek bizonyosága a „Magyar Hírlap” október 31-i számában megjelent „Két nemzedék” című tudósítás. Ennek írója a kitünő erdélyi publicista, **Szentimrei** Jenő, ki már több ízben ismertette a magyarországi közönség előtt lapunk törekvéseit. Jelen cikkében hangsúlyozza azt az örövendetes tényét, hogy mikor majdnem

mindenkinek megdermedt a gondolkozó, kezdeményező képessége, az ifjúság a „kettőért kenyér, háromért szilva” ebédek korában is „gulliveri lépésekkel” halad előre, hogy a holnapi jobb lehetőségek terveit kimondja”. Azután részletesen ismerteti a konferencia gondolati anyagát, központba állítva Jancsó Béla főmunkatársunk előadását.

Ime ilyen széleskörű érdeklődést támasztott konferenciánk, melyről első elgondolása alkalmával talán sokan lekiacsinylően vélekedtek az ifjúság ér-

deklődésének bizonytalansága miatt. E tekintetben tehát az eredmény egészen megnyugtató. Sajnálattal konstataáltuk azonban az egyetemi hallgatónők távolmaradását konferenciánkról, mely úgy látszik nem tudta érdeklődésüket lekötöni. Kivánjuk, hogy az erdélyi magyar főiskolások mindenike lássa be és érezze meg felekezeti és nemi különbség nélkül, mennyire életbevágóan fontos kérdések megoldása vár reánk, fajunk egészségének megtartása érdekében.

B. S.

Az Erdélyi Fiatalok munkája Temesváron.

Az Erdélyi Fiatalok a romániai magyar kisebbségi ifjúság életében korszakot alkotó mozgalmának gyűri már a Bánság csendes vizeit is elérték. A Kolozsváron tanuló ifjúság temesvári kis csoportja céljával tüzte ki, hogy a magyarság megmentésére hivatott egyetlen lehető úton a magyar nép: a magyar parasztság és munkásság felé fordul. Mint az értelmi magyar ifjúság képviselője az E. F. kis előőrse hivatását úgy akarja betölteni, hogy egyrészt kapcsolatot teremt a munkás ifjúsággal, másrészt kérdőív alapján szociográfiai adatgyűjtő munkát végez és előkészíti a jövő falumunkáját. A Temesvár–Blaskovics-telepi magyar ifjúsággal való találkozás, a munkásifjúsággal való találkozás legszebb megnyilvánulása volt.

Szept. 10-én jöttünk össze velük egy kulturális műsor keretein belül. Az est középpontjában Melius József munkatárs előadása állott a magyarság mai helyzetéről. Vázolta világviszonylatban és különleges kisebbségi helyzetében a magyarság jelenlegi helyzetét a különféle erőhatások ütközőpontjában. Majd ismertette a magyarság jövőendő életútját, melynek igazgatója nem sok év múlva a mai ifjúság lesz. Ezzel kapcsolatban az erdélyi fiatalok új orientációjáról beszélt és vázolta az E. F. programját. Közeledni kell a magyar nép zömét képező parasztság és munkásság felé és a közös magyar érdekvédelmi csoportok útján harcolni a holnapi, osztálykülönbség nélküli társadalomért. A jelenlevők nagy lel-

kesedéssel fogadták az előadó szavait. A második előadó: Fráter Géza orvostanhallgató a szociográfiai kutatások jelentőségéről beszélt és ismertette a Blaskovics-telepen az E. F. kérdőíve alapján végzendő munkát. A zárószóban Tóth Zoltán tanárjelölt felhívta a figyelmet a mai fiatalság szerepének történelmi fontosságára. Hangsúlyozta a magyar ifjúságnak a társadalmi korlátokat nem tekintő testvéri összeölekezését és példának felhozta az oklándi ifjúság csatlakozását az E. F. mozgalmához. A kedvesen lefolyt est hatása alatt az előadók és a hallgatóság meleg barátságot kötöttek és a kapcsolatot ezután is fenn fogják tartani. A szociográfiai adatokat lapunkban közölni is fogjuk.

A Blaskovics-telepi est legnagyobb fontossága talán az, hogy az E. F. itt találkozott először kimondottan a munkásifjúsággal. Ugy hisszük, ennek a találkozásnak folytatása és visszhangja is lesz még. A temesvári fiatalok felvették a kapcsolatot a szomszédos Uj-Kissoda (Fratelia) munkási ifjúságával is, ahol előkészítették a talajt a jövő szociográfiai munkája számára. A temesvári „Magyar Ifjak” egyesületében még szeptember hó folyamán előadást tartottak az E. F. munkájáról.

Az E. F. munkája Temesváron még csak csirájában van meg, de remény van arra, hogy e biztató kezdet egy munkás jövődöben méltóképpen fog folytatódni.

Tóth Zoltán (Temesvár.)

S Z E M L E

Vádolnak, mert nem ismernek.

A kolozsvári román diákság és az erdélyi római katolikus státus problémája. A Petru Maior diákközpont memoranduma az I. Ferdinánd tudomány egyetem szenátusához és a magas kormányhoz (Cluj, 1931.) a címe annak az emlékiratnak, amelyet a kolozsvári összes román egyetemi hallgató alakulatok vezetői aláírásával a címben megnevezett helyekre beadtak.

Az emlékirat abból indul ki, hogy dacára az állam sok áldozatának, a kolozsvári egyetem nem rendelkezik megfelelő templommal, diákházzal, szemináriumi helyiséggel, az egyetemi egyleteknek nincs önálló székhelye. Ezeknek hiányában különböző fakultások, felekezettek és fajok ifjusága sem egymással, sem professzoraival nem tud megfelelő módon találkozni és együtt élni.

„Mialatt a román diákság ebben a helyzetben van, „a meglepő számmal növekedő magyar egyetemi hallgatóság, különösen az elmúlt két esztendőben az erdélyi és magyarországi magyar politikai vezetők irányításával román államunk minden törekvéseivel szemben egyenesen ellenséges mozgalmat indított. A magyar egyetemi hallgatók megmozdulása jól szervezett merénylet nemzeti és állami egységünk ellen. Ha ennek az ifjuságnak társadalmi irányítását sürgős intézkedések által a mostani befolyás alól nem vonják ki és az egyetem égisze alatt nem hozzák harmoniába a román diákság mozgalmaival, meg vagyunk győződve, hogy a mai állapotok következményei a közeljövőben a legerőszakosabb formában fognak megnyilatkozni.”

Az ifjuságnak az a meggyőződése, hogy ezt az államellenes mozgalmat a Magyar Párt befolyása alatt álló r. kath. státus szította és irányította, a státust pedig a Concordatum értelmében likvidálni kell.

A státus likvidálása által a tulajdonát képező Egyetem, Farkas- és Petőfi-utcai templom, iskola és internátus-épületek átmennek az egyetem tulajdonába s így az egyetem könnyűszerrel megtalálhatja a maga külön templomát és szabad neveléshez szükséges épületeit. A státus egyetemkörüli javainak átvétele megoldja a román egyetemi hallgatóság szabad nevelésének sürgős problémáit –

A memorandum egészéhez nem kívánunk hozzászólni. Minket jelen esetben annak ifjusági vonatkozásai érintenek. A leghatározottabban visszautasítjuk azokat az alaptalan vádakot, melyeket az emlékirat mozgalmaink mellének szegez.

Lapunk programjaként azt irtuk: „Keresni akarjuk problémáink megértésének útját az együttélő népek fiatalságával, kikkel közösen folyik itt a munka a főiskolák padjain és közösen fog folyni az életünk, hogy felismerjük közös problémáinkat és fajunk emberi értékeinek elismertetése és más fajok értékeinek tiszteletén keresztül segítsük elő az erdélyiség gondolatát, fajok találkozását az emberi értékek magaslatán.” (I. év. 1. sz. 2. old.)

„Életellenes merénylet lenne bele nem helyezkedni a romániai magyar kisebbségi sors keretébe, izgatni a fentálló államrend és jogi forma ellen. Őszinteséggel merjük írni, nem is volt ez soha szándéka

és gondolata ennek az ifjúságnak.” (I. évf. 1. sz. 5. old.) Idézhetnénk még sok más hasonló helyet II. évfolyamunk falu számában, külön cikkben méltattuk a román ifjúság falu munkáját Ezt a cikket egyik vezető budapesti lap teljes szövegében átvette és elismerő kommentár kíséretében mutatta be Magyarországon a román ifjúság törekvéseit. Jelentős román lapok (Patria 1930 jan. 27. szám, Ardealul tânăr. 1930 febr. 1.) elismeréssel írtak mozgalmunk egészséges szelleméről.

A magyar egyetemi hallgatóság vezető egyéneivel karöltve mindig azon fáradoztunk, hogy őszinte, nyílt vízekne tereljük az ifjúsági élet minden megnyilatkozását Előadásaink nyilvánosak voltak. Az állambiztonság őrei minden esetben jelen lehettek és sok esetben jelen is voltak összejöveteleinken.

Az emlékiratnak van egy pontja, amelyért nekünk, magyar diákságnak szinte köszönetet is kellene mondanunk. A román ifjúság is követeli azt, amit mi évek óta kérünk, amiért évek óta küzdünk, legyen a magyar főiskolás ifjúságnak is egyetemi felügyelet alatt működő elismert egyesülete. Ne feledjék el a román kollegák, hogy nem a magyar egyetemi hallgatókon múltott, hogy egyesületi életük nincs szervesen az egyetem kötelékébe kapcsolva.

Mialatt ezért az egyetemi egyesületért küzdöttünk, egy percig sem maradtunk tétlenek abban az irányban sem, hogy főiskolai hallgatóságunk önállóságát a törvényes keretek között működő magyar alakulatokkal szemben is kiharcoljuk. Mi saját lábán járó, teljesen önálló ifjúságot akarunk. Legyenek meggyőződve a román kollegák afelől, hogy nem egyszer kellett, hol nyíltan, hol titokban, ódiomot szenvednünk saját vezetőink részéről azért, mert a mi eszményünk a maga lábán járó kisebbségi magyar ifjúság.

Faji mivoltunkat nem tagadjuk. Fajiságunk államilag elismert jogunk. Ebben az államban, ennek törvényes kereteibe beleilleszkedve akarjuk generációnk értékeit mindnyájunk javára gyümölcsöztetni.

Kolozsvár, 1931 november.

László Dezső.

A holnapi Erdély. (A mai erdélyi magyar ifjúság) **Asztalos** Miklós cikke a Magyar Szemle 1931 3. számában.

Magyarország egyik legnívósabban szerkesztett folyóiratában a közel multban tíz oldalas tanulmány jelent meg az erdélyi magyar ifjúságról. A tanulmány jelentőségét növeli az, hogy éppen a Bethlen István irányítása alatt álló Magyar Szemlében jelent meg.

A cikk örömmel állapítja meg, hogy az utóbbi évek Romániája végtelen sokat konszolidálódott az évekkel ezelőtti Romániával szemben.

Az egész ifjúságról adott képén a kérdést gyökerében fogta meg, mert világosan kimutatta a mai erdélyi magyar ifjúság generációs tudatának létrehozó okait. A harminc évesek gárdájának hiánya természetesen oszthatja két táborba az intelligenciát. Az idősebb, milleniumi generáció kon-

zervatív és kényszerűségből aktiv, a fiatalabb, trianoni generáció haladó irányu és teljesen aktiv. Ez az egészséges állapot. Az erdélyi magyarság vezetése egyszerre fog a fiatalság kezébe esni, az ifjúság ezt tudja s éppen ezért nem olyan forradalmi a felnőtt generációval szemben.

Pontos statisztikai adatokat közöl a főiskolai hallgatókról. Ismerteti az önálló egyetemi egyesületért folytatott küzdelmeinket. Elismeréssel adózik az egyházi főiskolai alakulatok munkájának.

Az Erdélyi Fialatok munkáját egészséges látással állítja bele a főiskolás mozgalmak egységes rendszerébe. Ennek a mozgalomnak értéke a politikátlanság és a falu felé fordulás. Ugy látja, hogy a Bartha Miklós Társaság és Sarló elhatározó lökést adott ennek a mozgalomnak, de az Erdélyi Fialatok megmozdulása a fenti két

mozgalommal szemben „sokkal megfontoltabb, feltisztultabb és realisabb, erdeyibb”.

Örvendetes tényként szögzi le, hogy a felnőtt generáció a fentálló fel-fogásbeli különbségek ellenére sem feledkezik meg az ifjúság anyagi támogatásairól. Biztatón alakul Erdélyben a holnap magyarsága.

L. D.

„A MI FÁJDALMUNK: TANUSÁGTÉTEL”. Szentgyörgyi István temetésén történt. Fájt nekünk, hogy Budapest csak részvétáviratot küldött és képviseltetéssel bizott meg, de onnan senki le nem jött a legnagyobb magyar színésznek adott végtisztességére. És jólesett az, hogy a hatóságok széles képvisellel adták meg a végtisztességet. De ami egészen váratlan volt: a román színészegylet nevében Josif Vanciu titkár olyan emlékezőt olvasott fel, amelyet nem szabad nyomtalanul elmulni hagynunk. Szentgyörgyi művészetének igaz és szép jellemzése mellett arról beszélt – és hangja remegett a fájdalom őszinteségétől – hogy ő nem volt erdélyi, mégis mindvégig, halálon tulig hű maradt Erdélyhez. Erdélyhez, amelyet szülőföldjüként szeretnek az erdélyi románok is, épúgy mint az erdélyi magyarok és az Erdélyhez hű ember halálát külön ezért is siratják a művész elvesztése mellett, „A mi fájdalmunk tanuságtétel” (Durerea noastră este mărturia), fejezte be szivbemerkoló szavait.

Vártunk, hogy az erdélyi magyar sajtó vezércikkkel fog válaszolni erre a megrendítő erdélyi megnyilatkozásra.

De ha hallgat az erdélyi magyar sajtó, mi nem engedjük elmulni az őszinte szót. Tartjuk magunkat olyan jó magyaroknak, mint bárki, aki ezzel fogadkozik, küzdeni akarunk 100 százalékos életjogainkért. De tudjuk az erdélyi sorsot, amely ma világparancs: a román és a magyar faj egymásra van utalva. És ennek a mindkét népet egyedül megmentő találkozásnak legigazibb előkészítői a Vanciu-féle megnyilatkozások. Ha már nem mondta, mondjuk neki mi, fiatal erdélyi magyarok, őszinte, igaz szívvvel, erdélyi érzéssel: köszönjük.

Jancsó Béla.

† **Szentgyörgyi István.**

Egész világ süllyedt el benne, mert művész volt, e szó legszebb értelmében, megérzője, átvillantója a megfoghatatlannak.

Mégis: több volt, mint művész. Egész ember volt. Élte az életet és soha el nem hagyta, a természetet, onnan szedte az élet ízzeit: gyümölcsökből, hegyek hajlásából, napsütésből – és a népből, a magyar-parasztból. A mi nemzedékünk egyik legnagyobb élménye, hogy nekünk is megmutatta az, ezeréves magyar parasztsorsot örökké valóan kivetítő alakot: egy másik nagy alföldi meglátását; Tiborczot. Vele utat mutatott és örökké való utavalót adott nekünk: a magyar falú: az új magyar lélek felé.

S amikor koporsóján Tiborcz szürével, eltűnt szemünk elől Házsongárd sírgödörén át, tudtuk, hogy elmulnia csak azért kellett, mert ember volt. Halottak napján a kolozsvári magyar főiskolás egyletek és az Erdélyi Fialatok koszoruja Tiborczot, az örök magyart akarta neki megköszönni.

Jancsó Béla.

Sz. Ferenczy Zsizi székely ballada-estje.

Ha annyi öntudat lenne bennünk, amennyi nincs, mind oda mennénk tanulni az ősforráshoz, a székely lélekhez. Ennek a léleknek tolmácsa Szentimreiné, Ferenczy Zsizi asszony, aki november 17-én tartotta, Kolozsvárt székely ballada-estjét Sz. Ferenczy Zsizi egyaránt meg tudta szólaltatni a tragikum mélységét és az öröm játszi zökkenéseit, a székely lélek egész szédítő dimenzióját, mert nem egy, de minden művészi eszközt, (mozdulat, ének, kosztüm) a kifejezés szolgálatába állított. Sokan voltak ott, de kíváncsós lett volna, hogy minden magyar főiskolai hallgató ott legyen. Hallhatták volna Krenner Miklós bevezetőjének messzezugó vallomását: az erdélyi magyarságnak a székely erőből, mélységből kell megújulnia. És életre szóló élményként elvitték volna magukkal Ferenczy Zsizi tolmácsolásán át a székely lélek ízét, hogy átjárja egész valójukat és ne engedje penészes teoretizmusba és ósdiságokba süllyedni ma, amikor egy nép létjoga: gazdasági és szellemi ereje csupán.

Jancsó Béla.

A háromszéki székely népdal utolsó tiz esztendeje.

Ez alatt a cím alatt tartott dr. Keresztes Károly, sepsiszentgyörgyi ügyvéd, hegedűművész és képzett népdalgyűjtő kis városi kereteken és nivón túl növő előadást a Székely Nemzeti Múzeum e téli első felolvasó összejövetelén november 5-én. Előadásában ismertette a magyar népdal alapsajátságait megállapítván, hogy azok teljesen azonosak a székely népdal legjellemzőbb gyökérszálaival. A népzene a néplelek legelső, legkevésbé alakuló ős rétegéből ömlik elő. A székely és magyar nép gyökereiben is egy lélek. Megállapította a háromszéki népdal udvarhelyszéki és csiki népdaltól elütő vonásait s azt a helyét, melyet az egész magyar népdal egységében elfoglal. Részletes adat felsorakoztatással mutatta ki, hogy az utóbbi tiz év lényeges rombolást nem eredményezett a népdalban, sőt az eredeti vonásait megtartva, egészséges lépést tartott az egyre haladó élettel. Előadásában különös- értéket jelentett annak előtárása, hogy Bartók Kodály miképpen tették a minden más nép zenéjétől elütő magyar népdal (zenéjét egyetemes értékű világképletté. Szomorú szegénység, hogy Bartók és Kodály muzsikája éppen nekünk érthetetlen hangzavar. Ez a tény is mutatja, mennyire nem vagyunk magunk, – magunk.

Az előadást zongorán előadott népdalok tették élénkké. Utána két falusi leány és két falusi fiú, egy gimnázista és egy tanult városi leány eredeti népdal-ének számai következtek. A közönség örömmel látta az előadói emelvényen a népdalok leghűségesebb interpretálóit, akik minden várakozást felülmúló eredetiséggel oldották meg feladatukat.

Több okból láttuk szükségesnek, hogy egy ilyen vidéki estélyről megemlékezzünk. Mig a kolozsvári kultur- egyesületeink összejövetelei óriási részvétlenség mellett folynak, addig a szentgyörgyi múzeum előadó terméből a közönség egy része kiszorult. Ennek az is lehet az oka, hogy a szentgyörgyi múzeum az élet úterén tartja a kezét, most is mint mindig arról tesz bizonyosságot, hogy up to date életet él. Munkájába a város iparos, kereskedő,

munkás társadalma is bekapcsolódik. Mikor mondhatjuk ezt el a kolozsvári előadásokat rendező egyesületekről? Ez az előadás tettel igazolta, hogy a múzeum a székely népe, mert a falu gyermekeit is oda engedte az előadói emelvényhez. Kolozsvárt nemrégiben egy falusi dalárdának estélye a városi közönség részvétlensége miatt csúfosan megbukott.

Dr. Keresztes Károly kérésünkre megigérte, hogy előadását Kolozsvárt is megismétli. Ez határozott nyereséget fog jelenteni Kolozsvár szellemi életére nézve is. Vajjon hogy fogja fogadni Kolozsvár közönsége a vidéki magyar kultúra életerős megnyilatkozását.

László Dezső.

A Vatikán, a fascizmus és az ifjúság.

A napilapokból ismeretes az az ádáz harc, amely a Vatikán és a fasizmus között az ifjúság nevelésének kérdésében kitört, s amely már-már felbomlással fenyegette a nemrég megkötött, az Egyházi Államot, s a pápa világi jogait elismerő lateráni egyezményt. Ez a harc most megegyezéssel végződött s a megegyezés lényegének jelentősége tulmegy az érdekelt körökön és az egyház, állam és ifjúság viszonyának kérdésében valószerűleg általános elvvé fog válni. A megegyezés u. i. *biztosítja az egyház jogát az ifjúság vallásos nevelésére, de kifejezetten megszabja, hogy az egyháznak nincs joga sem politikai, sem gazdasági, sem sportmozgalmakba avatkozni, amely ágak az államnak, illetve a fasizmusnak tartatnak meg.* A megegyezés elvi lényege: a lelki tartalmat adó egyház maradjon meg a lelki nevelésnél, a közösség gazdasági és politikai érdekeit jelképező állam pedig irányítsa az ifjúság politikai és gazdasági nevelését. J. B.

EIŐFIZETŐINK szives tudomására hozzuk, hogy szerkesztőségünket és kiadóhivatalunkat október 1-én Str. N. Jorga (v. Jókai u.) 2 szám alá helyeztük át. Hivatalos óra d. e. fél 12-től fél 1-ig.

A MI KÖNYVEINK

Tamási Áron: Cimeresek

Egy olyan könyvről szeretnék írni, melyet az érző és gondolkozó erdélyi fiatalság irodalmunk egyik legjobb regényének tart s melynek féléves fortunája a viták és bírálatok változatos és mulatságos sokféleségét váltotta ki. A székely-Mistrálnak kijátszott író a mithikus novellák és népeposznak minősített Szűzmáriás királyfi szerzője, Tamási Áron Cimeresek című regényének tárgyát Erdély közeli történetéből vette.

Az elhangzott bírálatoknak két leggyakrabban ismétlődő lovagló vesszeje Tamási történelmi értékelése és egy élő és napjainkban is szereplő hisztérika-típus megjelenítése volt. S minthogy regényében, megmutatta, hogy tud írni mindenki számára érthető, csiszolt irodalmi nyelven is, a kritikusok általános véleménye az lett, hogy ez nem az igazi Tamási, ennél fogva regénye nem jó. A kritikák mindegyike irreális dedukció volt, melynek kezdete nyilvánvalóan belső és dogmákhoz tapadó egyéni izlésből nőtt ki. Különösen a történelmi értékelés sértette egyesek önérzetét. Az 1918-ki összeomlás még mindig oly keserű és kényes pontja azoknak, akik tehetetlenül, félénken, fáradtan vagy épen gyáván szerepeltek benne, hogy lehetetlen arról igaz képet nyújtani anélkül, hogy a szereplők vagy szemlélők papírmase figurái érzékenységekben meg ne bántódjanak. Így természetes, hogy a regényről véleményt mondtak olyanok is, akikről eleve elrendeltetett, hogy a művészettől és szépségektől mértföldes távolságban éljenek.

Mert a Cimeresek jó regény, az első megfontolt erdélyi írás. Az új magyar ideológia kristályos tükre.

A jelenkor művészi forradalmának speciálisan magyar szerve.

Meséje: a néppel, vagyonnal és Erdéllyel léhán játszó főnemesség egy részének esszenciális képviselőjével bábuként játszik egy felvergődött hisztérika, akinek hiperperverz vérmérséklete legyőzi minden okosságát és a hatalom tákolt csúcsán elesik. Történelmi utópia csupán a regény optimisztikusabb megoldása, mely a homályosan megrajzolt székely próféta tettében azt mutatja, hogyan kellett volna cselekedni. És így tanulság is csak általános forradalmi hangulatban oldódik fel, egy olyan osztály ellen, amely ma maga issza levét az elherdált lehetőségeknek és baklövészeknek, a fennálló történelmi erők következtében vergődik és inkább szájalomra, mint gyűlöletre méltó.

Érthető, hogy a Tamási szatírája nem váltott ki olyan visszhangot, mint amilyenre az arisztokrácia boldogabb éveiben el lehettünk volna készülve. Bár a regényben meglátjuk csiráját annak a magyar kisebbségi berendezkedésnek, mely ma a magyarságot a vezetők mohósága és blöff-hazafiassága miatt kettészakítja. Tamási regénye, mint minden igazi művészi munka, csak indirekte mondható tendenciózusnak. Senki sem fejezte ki még a forradalom és összeomlás betegségeit Tamásinál különbben. A nagy kataklizma drámai gyorsasággal pereg le előttünk. Nem a nagy történelmi mozdulatok tükrében. Ilyesmi, sajnos, magyar részről nem is volt akkoriban. *A középosztály és arisztokrácia kórtana* vetődik napfényre, a félemberek és rothadt emberek egész tömege vonul fel

előttünk. Egyedüli erdélyi regény* melyben a manapság sokat hangoztatott „vallani és vállalni” százpercentre érvényre jut. És mert a mult kiemelt figurái élő valóságukban állanak előttünk, csak természetes, hogy némely hasonvágású ember szinte önvédekező hadakozását idézik elő. Nincs nevetségesebb ellenérv, mint például illetően okoskodni: de kérem, ilyesmi még sincs a világban. Mert, ha igazságos akarok lenni, ki kell jelentenem, hogy a *Tilda alakja; idealizált*. Igaz, hogy ez a hősnő cselekszik néha olyasmit, ami feleslegesnek, erőltetettnek tűnik fel, de mindezt apró tollhibának és jelentéktelen elírásnak tartjuk, ami mellett a Cimeresek értéke semmit sem változik.

De állítsuk be Tamási Áront új könyvével a világ legfiatalabb író-

* A Kacsó Sándor: Vakvágányon-ja mellett. Szerkesztő.

generációjának soraiba. Olvasgassunk egy keveset és hamarosan meglátjuk, hogy Európa legnevesebb fiatal írói új stílust és új hangot öltenek fel. Írásaikban úgy szólván semmit sem találunk abból, amit a mult dédelgetett; a háborút nyert és veszített generáció kerül bizony pellengérré ezeknél a fiatal regényíróknál, minden hazugságával, minden baklövésével, minden „nesze semmi, fogd meg jól” hazafiasságával, azzal az erkölcsével, amelyben titokban élt és fórumon gyalázott és amelyet a maga fekélyes meztelenségében nem látott meg soha.

Ennek a művészileg felfegyverkezett és érett fiatal generációnak a megbírlására egyedül csak az a generáció hivatott, amelyek a hajdani heje-hujáknak a levét issza.

Dr. Kováts József.

FALU MUNKA

A tízesztendős Magyar Nép.

Nem kevés bátorság kellett ahhoz, hogy ezelőtt tíz évvel kisebbségi életünk kibontakozása hajnalán, anyagi bázis, szervezett írógárda s mi több, összegyűjtött előfizetők nélkül néplapot indítson valaki.

A Magyar Nép nem vallott szégyent. Ma a legelterjedtebb erdélyi magyar lap. Tíz esztendőn keresztül sok ezer falusi vérünkhöz irt jótanácsot, lelkesedést, gondülőző tréfát és apró híreket. Egységes szellemet képviselve a maga sajátos módján azon igyekezett, hogy egy arccá alakítsa ki falusi népünk ezerféle szertekuszálódo vonásait. Létjogosultságáról, nélkülözhetetlenségéről az élet tett bizonyosságot.

Mi, akik az egész erdélyi magyarság megújulásában olyan döntő fontosságúnak tartjuk falusi véreink megébredését, velünk egy testté kovácsolását, örömmel köszöntjük a népért dolgozó Magyar Népet. Kívánunk új esztendőket ad multos annos. Mi, akik szintén dolgozunk a magyar népért, az első új esztendő alapvetése után az újabb tíz esztendő építő munkáját

abban látjuk, hogy az a lap fokozottabb mértékben tudja valóságos helyzetünk tényeit egyetemesebb vonatkozásokban, meztelenebb valóságban állítani népünk elé. Az elmúlt tíz esztendő alatt falusi népünk érdeklődése határozott mozdulattal fordult az egyetemes gazdasági és társadalmi kérdések felé. Ezt az érdeklődést ki kell elégítenünk. Falusi tömegeink belső szervezettségünk hijával külső szervezeteinkben is vásultan tengődnek. Alólról felnőtt, minden igényt kielégítő valóságos életégység teremtésén kell fáradoznunk. Ennek hiánya okoz legtöbb hátramaradást.

A Magyar Népek volt hivatása. Istennek hála van hivatása, mert az élet világosan tárja azokat eléje.

L. D.

Hogyan fogadták az Erdélyi Fiatalok falufüzeteit?

1. Falú-füzetünkről: Gyallay-Pap Zsigmond: A nép és az intelligencia c. tanulmányáról számos méltatás jelent meg. Napilapjaink közül a Keleti Ujság ez évi 108. számában dr. Sulyok István foglalkozott vele részletesen, kiemelve, hogy az eddigi elméleti okos-

kodások után e könyv az elmélet és a gyakorlati látás, a falú-program és falú-segítés szerencsés összetétele; dicséri tárgyilagosságát, világos stílusát és az erdélyi új magyar nemzedék jelentkezéseként üdvözl. Az Ellenzék 1931 jul. 26-i számában Sp. (Spectator) kiemeli, hogy a könyv józansága nem fiatalos, hogy írói műként kell kezelni s bár több rendszerességet várt volna el, a kérdés jelentőségét fokozza, megfigyelései kitűnőek, javaslatok életrevaló. Az olvasás és megszívlelés felé élénk visszhangot kell kelteni. Melegen méltatja a könyvet s a falú-munkát a Brassói Lapok is.

Folyóirataink közül eddig csupán a Pásztorújság foglalkozott a könyvvel f. évi 13. számában. Járosi Andor részletes kritikája jellemzi a sorozat célját, a könyvet az ifjúság munkája komolyságának dokumentumaként fogja fel, kiemeli megfigyelései éles és találó voltát, különösen a pap szerepét illetően s a falú-munka mostani nemzedéki szeretetéből kiindulva felteszi a kérdést: mi a kötelessége evvel szemben a magyar társadalomnak? „Nemcsak a munka lehetőségének megteremtése, hanem a rokonszenv és komolyanvevés légrétege áradása.” A magyarországi folyóiratok közül a Nyugat ez évi 14. számának „Uttörő ifjúság jelentkezik” c. cikke az ifjúsági falú-munkák csokorba foglalásakor örömdetes jelenséggé könyveli el a tanulmányt, amelyet kitűnőnek tart, minden magyar diáknak szükségesnek és hasonló magyarországi mű megírásának szükségét hangoztatja.

2. Falú-füzetünkről: („Hogyan tanulmányozzunk a falú életét?” összeállította Demeter Béla) írva, a Keleti Újság f. évi 126. számában az ifjúsági munka mélységét és horizontját s az ifjúság magyar öntudatosságát dicséri s kiemeli, hogy az ifjúság látja: az erdélyi magyar élet alapja: a falú. Ismerteti a kérdőívet és felhívja mindenki figyelmét arra, hogy a falut tanulmányozó fiataloknak segítségére siessenek.

A Protestáns Szemle novemberi számában Asztalos Miklós dr. emlékezik meg szociográfiai kérdőívünkről, kihangsúlyozva tudományos jelentőségét.

Az Erdélyi Fialatok udvarhelyi csoportjának falutanulmányozása.

A tavasz folyamán alakult meg az „Erdélyi Fialatok” Faluszemináriumának udvarhelymegyei falú-csoportja.

A lelkesedésnél sokan, de a tettek-nél: a nyári falumunkánál kevesen voltunk. Nem szemrehányás akar ez lenni, hanem egy kis figyelmeztetés a jövőre nézve, mert még sokan nem látják főiskolás testvéreink közül, hogy a falukérdés a magyar faj számára életkérdés; ha megmarad a falú: megmarad a magyarság is. **De ha nem marad meg a falú, nem marad nekünk, az ifjúságnak sem jövőnk;** ezt mindenkinek be kellene a saját érdekében is látnia. A fajunk iránti kötelességünket teljesítjük csupán, ha tanulmányozzuk a falú életét, ezért mentünk mi udvarhelymegyeiek is haza, az ősi rögre. Sajnos, hogy ilyen kevesen teljesítettük az önként vállalt kötelességet. Két csoportra oszolva dolgoztunk. Egyik csoport Udvarhely környékén működött **Szigethy Béla, Váró György** és **Haáz Ferenc** személyében, igen értékes munkát végezve. A Homoród mentén **Baczó Gábor** csoportunk vezetője és **Cseke Péter** orvostanh., míg Erdővidéken **Kolumbán Ellák**, ref. theol. dolgoztak eredményesen.

A második csoportban, Székelykeresztur vidékén, a Nyikó, Gagy és Küllő völgyében nagyarányú gyűjtőmunkát végeztek: **Pap Sámuel, Patakfalvy Sándor** tanárjelöltek, **Gyallay Pap Zsigmond** jogszig., **Mester István** ref., **Lőrinczy Mihály** unit. teológusok és **Miklós György** (Hasonló gyűjtőmunkát végezt még **László Imre** Budapesti tanuló főiskolás kollégánk is.)

32 községnek a határneveit gyűjtöttük össze, 4 község szociográfiai alaprajzát vettük fel és összeirtunk népköltészeti termékeket is. A következő falvakban gyűjtöttünk: Farkaslaka, Szentlélek, Malomfalva, Szentmihály, Benczéd, Kobátfalva, Tarcsafalva, Csehétfalva, Tordátfalva, Firtós-Martonos, Enlaka, Firtosváralja, Kadács, Siménfalva, Szentmiklós, Medesér, Rugonfalva, Székelykeresztur, Alsóboldogfalva, Fialfalva, Ujszékely, Bun, Sárd, Czapa, Cserefalva, Szederjes, Szentábrahám, Andrásfalva, Gagy, Küsmöd, Kede és Pálfalva. M. Gy.

FIATALOK MUNKÁJA

KISS ÁRPÁD: A KISEBBSÉGI KÉRDÉS ROMÁN IRODALMÁNAK BIBLIOGRÁFIÁJA. (Különlenyomat a „Magyar Kisebbség X-ik évfolyam 7–9. számaiból. Lugos, 1931, 8°, 30 l.)

Kiss Árpád munkája szorgalmas adatgyűjtés eredménye: 15 önálló, 15 jogi munkát és 100 kisebb közleményt s azoknak rövid tartalmát írta össze a Magyar Kisebbség s annak testvér-lapja a Glasul Minorităților számára. Ez a két nyelven megjelenő bibliográfia annyival is értékesebb, mert eddig a magyar közvélemény csak a napilapok napi politikától fűtött cikkeiből ismerte meg a románság kisebbségi állásfogalását, míg ezen keresztül néhány szakember önálló véleményéről is tudomást szerezhet; a román közvélemény pedig láthatja, hogy a magyar ifjúság komolyan kezd foglalkozni a kisebbségi kérdéssel. Szerző, – amint előszavában írja, – csak megindítani akarja a bibliográfikus gyűjtést s így felhasználjuk az alkalmat, hogy adatait néhány munka felsorolásával bővítsük. Rendkívül értékes anyag van összegyűjtve a D. Gusti professzor vezetése alatt álló Istitutul Social Român 1924. és 25-ös évkönyvében. Az előbbi a politikai pártok doktrináit tartalmazza, (szerző csak a Maniu tanulmányát említi, míg ugyanott Marghiloman, Duca, Jorga és többen is állást foglalnak), az utóbbi Románia külpolitikáját foglalja magában s itt van kidolgozva az első román dunai konföderációs elmélet. A Bukarestben megjelent két kötet tanulmányai értékes kisebbségi anyagot tartalmaznak. I. Mateiunak a felsoroltakon kívül még fontos a Bukarestben 1924-ben megjelent „Politica școlară a României întregite” c. beszéde. A liberális párt „Democrația” c. folyóiratának 1930-i 3. sz. számában szintén kisebbségi vonatkozású cikk van „Revendicările ungurești în cadrul problemei minoritare” címen. Legutóbb pedig – ez már a bibliográfia megjelenése után látott napvilágot, – R. Boila professzor alkotmánytervezete gazdagította jelentékenyen a ki-

sebbségi kérdés román irodalmát.

Annyit a Kiss Árpád pár szavas tartalmi összefoglalásaiból is látni lehet, hogy a román élet szellemi vezetőinek komoly tudományos és közjogi probléma kezd lenni a kisebbségi kérdés s különösen az utóbbi idők nemzeti parasztpárti regionalista, decentralizációs törekvései magukban rejtik a kisebbségi kérdés igazságosabb megoldásának csiráját. Bár nincsenek a román kisebbség-politikának Eötvös, Mocsáry vagy Jászihoz mérhető egyéniségei, (amint ez friss nacionalizmusát csak most kiélni kezdő népnél érthető is), de gyakran a megérett közvélemény s néhány koncepciózus vezető eredményesebben tudja rendezni a nemzetiségi együttélés problémáját, mint néhány tragikusan magárahagyott par excellence nemzetiségi politikus. Mindenesetre a kisebbségi kérdés először társadalomtudományi, gazdasági és kulturális probléma s megoldása is csak feltétlen tudományos eszközökkel kezelhető meg. Ha ez a háborús generációnak nem sikerült, úgy ma az új erdélyi generációra hárul s ezen a beláthatatlan munkán át a Kiss Árpád kezdeményező bibliográfiaja is úttörő jelentőségre fog emelkedni. **Mikó Imre.**

Az Erdélyi fiatalok irodalmi szemináriuma dec. 1-én kezdette meg előadásait. Ez alkalommal Szentimrei Jenő tartott előadást az erdélyi irodalom multjáról. December 8-án Járosi Andor az 1918 utáni erdélyi irodalom megindulását ismertette, br. Kemény János irodalmi egység törekvések címen fog beszélni, karácsony után Tamási Áron a Székely Irodalomról tart előadást. Az előadásokat a Székelyek Kolozsvárt Társasága klubhelyiségében (v. KAC) tartjuk este 8 órai kezdettel. Beléptidij nincs.

Januárban egy **művészeti szemináriumot** állítunk be. Programját a jövő számunkban fogjuk ismertetni.

Dóczyiné Berde Amál „Az intelligencia feladata a népművészetekkel szemben” címen nagy hatású előadást tartott november 18-án Kolozsvárt.

EGYESÜLETI ÉLET

A bukaresti Koós Ferenc-kör Diákosztálya november 1-én tartotta alakuló közgyűlését és az 1931–32 isk. évre a következő tisztikart választotta meg: Elnök: Rákossy Zoltán joghallgató, alelnök: Dóczy Zoltán joghallgató, titkár: Kiss Dezső joghallgató, jegyző: Szász Kálmán gyógyszerésztan hallgató, pénztáros: Serester Zoltán orvostanhallgató, vezető bizottsági tagok: Erdélyi Erzsébet (oh.), Szücs Ferenc (tj.), Kocsmár Gyula (mérnök), Almásy Ferenc (sh.), Sikó László (áll. orv. hallg.), Andrásy Zoltán (r. tj.), Vass Pál (gyh.), Mezei Miklós (áll. oh.). Ugyanez alkalommal választották meg a főiskolai otthon vezetőjét is. Elnök: Rákossy István, otthontitkár: Szappanos József, bizottsági tagok: Bencz Gyula, Gallisz István, Bokor Emil.

A kör az Erdélyi Fiatalok bukaresti képviselőjét erre az évre úgy oldotta meg, hogy az eddigi bukaresti szerkesztőség helyett Dóczy Zoltánt, mint tudósítót bízta meg a lap képviselővel.

Az unitárius főiskolások szervekedése. November hó 5-én alakult meg a kolozsvári unitárius főiskolai hallgatók egyesülete, mint a Dávid Ferenc ifjúsági körök egyetemes szervezetének egyik alosztálya. A bukaresti és kolozsvári unitárius főiskolások egy táborban való megszervezésére a nyári egyetemes konferencia egy intellektuel bizottságot küldött ki Mikó Imre elnökletével. (Gyergyay Judit, Gálfalvi József, Sükösd Pál és Cseke Péter). Az alakuló összejövetel az egyetemi hallgatók és a teológusok baráti kézfogója volt. Az ügyek intézésével a fenti intellektuel bizottság nyert megbízatást, kiegészítve Kovács Lajos, Osváth Árpád és Csiky Andor főiskolai hallgatókkal. Egyesületünk szintén részt kér a magyar ifjúságra váró közös munkából s megrendezi a többi testvér felekezettek főiskolás tagozataival egyetértve az ismeretterjesztő előadásokat, amelyeknek keretein belül szakképzett előadóink megvilágításában foglalkozni fogunk a

vallás fajiság és szociálizmus összeegyeztethető mibenlétével; az unitárius egyház multjával, annak jelenlegi helyzetével, az unitárius egyházzal, mint kulturális tényezővel s végül az unitárius hitelvek és unitárius világnézet kérdésével. **Csiky Andor.**

Az Ifjúsági Keresztyén egyesület jelentése. December 1-én tartotta meg az I. K. E. szokásos főiskolai hallgatókonferenciáját. **László** Dezső értékes előadást tartott „A kálvinizmus útja Erdélyben” címen, melyben a jelen helyzetet és a megvalósítandó célokat tárta elénk, azután **Borbáth** Dániel mutatott rá az I. K. E. teendőire „Az I. K. E. és Erdély” című előadásában. Az előadásokat megbeszélés követte. Az ezutáni szeretet-vendégségen humoros és komolyabb műsorszámok mellett lehetett szórakozni.

A R. K. Népszövetség Egy. és Főisk. Szakosztályának közgyűlése. November 29-én a R. K. Népszövetség Egy. és Főisk. Szakosztálya a Báthori-Apor Szemináriumban közgyűlést tartott. **Imreh** Zoltán alelnök ideológiai irányt adó bevezetője és Zsombori László mult évi főtítkár beszámolója után **Márton** Áron az egyesület új ügyv. elnöke beszélt. Három dolgot sürget: a vallás-erkölcsi felfogás elmélyítését, a szociális gondolat tiszta felfogását és a falumunka általánosítását. **Venczel** József főtítkár az évi programot ismertette.

Az egyesület örömmel fogadta Márton Áront, kiben egy új lendületes, munkás kornak biztosítékát látja.

FALUSZEMINÁRIUMUNK karácsony előtti előadásai: 1. Dr. Vásárhelyi János ref. püspökhelyettes: Az egyház és a falu, 2. Gyallay Domokos: A sajtó és a falu, 3. Dr. Barát Béla róm. kath. teológiai tanár: A szociálizmus és a falu, 4. Dr. Oberding József György: A kapitalizmus és a falu, 5. Demeter Béla: A modern kultúra válsága.

A Székelyek Kolozsvári Társasága Főiskolás Tagozatának közgazdasági és társadalomtudományi szemináriuma.

A Sz. K. T. Főiskolás Tagozata a folyó iskolai évben is megrendezte közgazdaságtani és társadalomtudományi szemináriumát. A cél, mint eddig is az, hogy politikamentesen, minden oldalról megvilágítva ismertesse a főiskolai ifjúságnak korunk aktuális problémáit. Ezt szem előtt tartva, a legkiválóbb szakembereket kérte fel a tagozat válaszmánya az előadások megtartására. Terv szerint 18 előadás lesz, 3 csoportra osztva, a következő címekkel: I. csop. 1. Az ember és a társadalom. II. csop. 1. A társadalomtud. filozófiai alapjai. 2. A társadalomtudomány természettudományi alapjai. 3. A társadalomtudomány közgazdaságtani alapjai III. csop. 1. A világ nyersanyagforrásai, befolyásuk a világpolitikára. 2. Az aranykérdés. 3. A liberálizmus. 4. A nacionalizmus és a szociális kérdés. 5. A termelés és fogyasztás szabályozása (3 előadás). 6. Az amerikai és európai kapitalizmus és annak váltsága. 7. Nemzetközi és középeurópai szocializmus. 8. Európa gazdasági képe a háború után. 9. Pán-Európa felé. 10. Középeurópa eladósodása. 11. Románia gazdasági képe és lehetőségei. 12. Erdély gazdasági egysége. Az előadásokat minden csütörtök este (kivéve a vakációt) tartják a Társaság helyiségében (Farkas ucca 7. sz. I. em.)

Eddig a 4 első előadást tartották meg, nagy érdeklődés mellett. Az első előadást dr. **Varga Béla** unit. püspök-helyettes tartotta (Az ember és a társadalom). Rámutatott arra, hogy az ember sem abszolút individuális, sem abszolút kollektív lény, tehát az ideális társadalmi berendezkedés az lesz, amely e ténnyel számol. A második előadás **Dr. Tavaszy S.** ref. theol. ig. professzoré volt, aki miután a szociológiával kapcsolatos terminusokat meghatározta, kiemelte, hogy a szociológia tudományos elvének alapjává az ember szellemi személyét kell tennünk. **Dr. Elekes Miklós** „A társadalomtudomány természettudományi alapjai” című előadásában ismertette, hogy a természettudomány haladása miként befolyásolta a társadalomtudományt, amely szintén egy

természeti produkttal, a társadalommal foglalkozik. A IV.-ik előadást **Dr. Erdélyi Kálmán** tartotta „A társ. tud. közgazd. alapjai” címmel, melyben a marxi ideológiát ismertette. Az előadások után megbeszélések voltak, amikor a hallgatóság kérdéseket intézett az előadókhoz.

Fogarasi Géza.

Az Unitárius Theológia Akadémia Ifjúsági Önképzőköre tisztikarát megválasztotta. Elnök: Darkó Béla, alelnök: Sükösd Pál, ellenőr: Gálna Sándor, a „Jövendő” c. kebli lapunk főszerkesztője: Gálfi Elek, könyvtáros: Kovács Domokos, laptáros: Jakab Jenő. Ezzel egyidőben megalakult a misszió-bizottság is, melynek kötelessége – az alelnök vezetésével – felvenni és fenntartani a kapcsolatot a testvér- és más kulturális egyesületekkel, valamint vidékre való kirándulások és estélyek rendezése.

Az Önképzőkör eltérve a mult szokásaitól, – céltudatosabb munka megvalósítása érdekében – egységes munka-programot dolgozott ki tanulmány évünk első felére. A következő problémákkal kíván foglalkozni: 1. Kereszténység és szociálizmus. 2. Szociálizmus története a legrégebb időktől napjainkig. 3. Szovjet-Oroszország és az 5 éves terv. 4. Németország mai helyzete. 5. Az újabb magyar irodalom és képviselői. 6. Rendez szavaló- és szónoki-versenyeket. Gyűléseinket péntek d. e. 11-1-ig tartjuk; vendégeket szívesen látunk.

Bede Emil.

Főiskolások ismerkedési estje. A Székelyek Kolozsvári Társasága Főiskolás Tagozata jól sikerült ismerkedési estet rendezett f. évi november 11-én a magyar főiskolai hallgatóság részére. A reggelig tartó táncot jól sikerült műsor vezette be, amelyen Jancsó Béla megnyitójával, Varró Dezső, Sánta Ferenc, Bede Emil, Antal Gusztáv (Nelovánkovits J. verseivel), Koródi Ferenc és Gyárfás Lajos szerepeltek. Gyárfás a székely tanonckérdésről beszélt. A Társaság ezuton is köszöni a szereplőknek szíves közreműködésüket.

F. G.

Az Erdélyi Fiatalok tordai estélye.

Az Erdélyi Fiatalok legelőször Tordán szerepeltek a nyilvánosság előtt. Múlt évi első (tordai estélyünk nemcsak a legfényesebb anyagi és erkölcsi siker jegyében zajlott le, hanem Torda város közönségének a legnagyobb megértésével is találkozott. Ez a körülmény indított arra, hogy augusztus 22-én újból megjelenjünk Tordán. Csakis a legteltesebb meglegedés és köszönet hangján írhatunk Tordaa nehéz idők ellenére sem csökkent szívélyes fogadtatásáról, éppen olyan meleg szeretetéről és odaadó támogatásáról. Műsorunk első számában Jancsó Elemér dr. az ifjúsági kérdés kapcsán változta generációnk célkitűzéseit. Bereczky Zoltán (zongora), Balogh Márta (ének) száma nagyban emelte az estély nivóját. Kováts József dr. a faji kérdés kialakulására, a faji összetartás és kultúra jelentőségére mutatott rá. Dánér Lajos verseiből olvasott fel. Demeter Béla a költő falúfogalmának átértékeléséről s annak megvalósításáról beszélt. Dr. Wolff Gyuláné hatásos Ady szavaltai után Bélteky László novelláját olvasta fel. Dsida Jenő néhány versével szerepelt, mélyen megragadta a közönséget a Kuncz Aladáról írt emlékező versének felolvasása. Utolsó számként Dánér Lajos és Balogh Márta a Trubadur c. operából adtak elő nagy sikerrel. De melegen fogadta a közönség valamennyi számot.

Ezúton mondunk köszönetet Torda lelkes közönségének, az ottani szereplőknek és az estély fáradhatatlan rendezőinek: Amirás Aladárnak, Bereczky Zoltánnak, Szentkirályi Istvánnak, legfőként pedig az egész rendezés lelkes irányítójának és szervezőjének: Balogh Lujzának.

Demeter Béla.

Az Erdélyi Fiatalok sepsiszentgyörgyi estélye. Az Erdélyi Fiatalok háromszéki és brassói munkatársai 1931 szeptember 20-án este már másodszer mutatkoztak be Sepsiszentgyörgyi közönségének egy erkölcsileg jól sikerült kulturestély keretében.

László Dezső szerkesztő az erdélyi magyar ifjúság mozgalmát ismertette a világ ifjúság mozgalmainak tükrében. Debreczy Sándor főgimnáziumi tanár a párisi gyarmati kiállításról

tartott magas műveltségre valló előadást. Gagy László egy gondolatokban gazdag novelláját olvasta fel. Dánér Lajos verseivel nyerte meg a közönség tetszését. Vajda Gáspár Ady verseket szavalt. Kóródi Rózsika, Dánér Lajos, Szőke Lajos, Csiky József és Valády György ének- és zeneszámokkal járultak hozzá az estély sikeréhez, jó szereplésüket a közönség élénk tapsal jutalmazta.

Meg kell említenem még, hogy amíg a múlt évben tartott estélyünkön az intelligencia kis számban volt jelen, addig a mostani estély közönségének nagy része az intelligenciából telt ki.

L. F.

VÉGZETT TÁRSAINK. 1931 jun. havában Molnár Dénest, Antal Mihályt és Biró Lajost, 1931 október havában Asztalos Sándort és Kelemen Károlyt a jogtudományok doktorává avatták a kolozsvári Ferdinand Tudományegyetemen; Székely Béla és Nagy E. István pedig tanári szakvizsgát (licenția) tettek.

SZERKESZTŐSÉG HIREI.

A háromszéki főiskolai hallgatók nyári báljuk jövedelméből 1800 lejt az Erdélyi Fiatalok javára adományoztak. E nemes példát adó tettükért fogadják őszinte köszönetünket.

Anyagtorlódás következtében lapunk jelen számából legnagyobb sajnálatunkra több értékes beszámoló és cikk, így Csiky Andornak a diákszegélyezésről szóló cikke, kimaradt.

Sajnálattal hozzuk az érdekeltek tudomására, hogy falu-pályázatunk eredményét a bírálóbizottság munkájával járó technikai nehézségek miatt karácsony előtt nem hirdethetjük ki.

Postán érkezett előfizetések nyugtázása 1931 november 30-ig. Cons. de Miniștri 400 L. Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár, Nagy E. István, Magyar Általános Hitelbank temesvári fiókja és Inceffy A. 200–200 L. Vermessy E. 150 L. Horváth Jenő, Szabó Erzsébet, dr. Jancsó Ödön, Ébert Hajnalka, Farkas László és Sipos Gábor 100–100 L. Imreh Tibor 75 L. Fülöp Elemér, Hegyi János 50–50 L.

**Felelős szerkesztő:
Dr. JÁNOS GÁSPÁR.**

Előfizetőinkhez!

A látszat az, hogy lapunk nem teljesítette az ez évbeli előfizetőkkel szembeni kötelességeit, mert az ígért 200 oldal helyett csak 164 oldal olvasnivalót adtunk olvasóinknak. Az oldalszám leépítésére az kényszerített, hogy olvasóink nem teljesítették velünk szembeni kötelezettségeiket. II. évfolyamunkról több mint 50.000 lej előfizetési hátralékot tartunk nyilván.

Ez az óriási követelés kényszerített lapunk terjedelmének leszállítására. Ezt a kényszerű lépést különben a többi folyóiratoknak is meg kellett tenniük. A hátralékok azonnali beküldését az egész lap és magyar jövő érdekeiben tisztelettel kérjük.

Lapunk III. évfolyamára új előfizetést nyitunk. Az előfizetési árakat redukálni fogjuk s a lapot kisebb terjedelemben adjuk. A bevezetett változásról idejében értesítjük olvasóinkat.

Tisztelettel kérjük a hátralékos előfizetőinket, hogy hátralékukat postafordultával kiadóhivatalunkba szíveskedjenek beküldeni, mert a nehéz gazdasági helyzet miatt fokozottabb szükségünk van az előfizetési díjakra.

Közelebből az Erdélyi Fiatalok falú-füzeteinek sorozatában megjelenik:

Demeter Béla: A falú világáramlatok központjában.

Mikó Imre: A falú és a nemzetiségi kérdés.

Az Erdélyi Fiatalok kiadásában közelebből megjelenik:

Mellisz N. József Föld, város, szerelem című ver-kötete.

Előjegyezhető lapunk kiadóhivatalában.

MEGJELENT AZ

U J A R C V O N A L

melyben tizenkilenc fiatal erdélyi író lép a nyilvánosság elé. A fényképekkel ellátott közel kétszázoldalas könyv ára főiskolai hallgatók észére az Erdélyi Fiataloknál megrendelve csak 100, másoknak 150 Lei.

Erdélyi Fiatalok kiadóhivatala utján beszerezhető könyvek jegyzéke.

1. Erdélyi Fiatalok Falú Füzetei.

1 sz. Gyallay-Pap Zsigmond: A nép és az intelligencia. (70 oldal) ára 30 lei, kiadóhivatalunkban 20 lei.

2 sz. Hogyan tanulmányozzam a falú életét? (Kérdőív) ára 15 lei, kiadóhivatalunkban 10 lei.

2. Balázs Ferenc: Bejárom a kerek világot. (520 old.) 225 lei helyett 100 lei

3. Debreczeni László: Erdélyi református templomok és tornyok. c. 50 db háromszinnyomású művészi képet és bevezető részt tartalmazó albuma. Ára 400 Lei

4. Dr. Jancsó Elemér: Északafrikában c. utleírása. Ára: főiskolai hallgatóknak 40 lei

5. Demeter Béla és Demeter János: Románia gazdasági válsága. 50 lei helyett 30 lei.

6. Tamási Áron: Címeresek. (regény, 324 oldal) bolti ára 225 lei, főiskolásoknak 100 lei.

7. Szentimrei Jenő: Siratóban. [egyfelvonásos szindarab] ára 20 lei.

8. Balázs — Szentiványi — Mikó: Ifjúsági Daloskönyv. Ára 20 lei.

A Falú Füzeteket kivéve a portó is a megrendelőt terheli.